

Állami támogatások joga

33 (2022/3)

**Miniszterelnökség
– Támogatásokat Vizsgáló
Iroda és az Andersen Zrt.
periodikája**

MINISZTERELNÖKSÉG

ANDERSEN

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dobos Edina

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dobos Edina
Gyürkés Anita
Hargita Eszter
Radnai Károly

FŐSZERKESZTŐ

Hargita Eszter

SZERKESZTŐ

Ambrusz Ákos

TECHNIKAI SZERKESZTŐ

Serfőző Barbara

A SZERKESZTŐSÉG CÍME

Andersen Adótanácsadó Zrt.
1124 Budapest, Csörsz utca 43
Telefon: +36 1 920 6800
<https://hu.andersen.com/hu/>
E-mail: info@hu.Andersen.com

A projekt az Európai Unió támogatásával valósult meg.
(KÖFOP-3.2.6-16-2016-00001 számú projekt)

Miniszterelnökség
Támogatásokat Vizsgáló Iroda
1077 Budapest, Wesselényi utca 20-22.
<http://tvi.kormany.hu>

ISSN 2061-5108

KIADÓ

Andersen Adótanácsadó Zrt.

NYOMDAI MUNKÁK

Prime Rate Kft.
primerate.hu

TARTALOM

SZALAI Soma – BARTUCZ Zoltán

A klímapolitika elviselhetetlen könnyűsége: az Európai Bizottság 2022. évi iránymutatása az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról 3

DR. VÁCI Orsolya

Közös agrárpolitika uniós állami támogatási szempontból 30

BARTOS Csilla

Magyarországi tapasztalatok a közszolgáltatási támogatási jogcímek alkalmazásával kapcsolatosan 43

HARGITA Eszter – STAVICZKY Péter

Kereskedelemre gyakorolt határ kérdése a bizottsági és bírósági jogesetek tükrében 51

A KLÍMAPOLITIKA ELVISELHETETLEN KÖNNYŰSÉGE: AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG 2022. ÉVI IRÁNYMUTATÁSA AZ ÉGHAJLATVÉDELMI, A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS ENERGETIKAI ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRÓL

SZALAI Soma – BARTUCZ Zoltán¹

Tárgyszavak: környezetvédelmi iránymutatás, CEEAG, környezetvédelem, klímaváltozás, európai zöld megállapodás, energia

Az Európai Bizottság 2022. január 27-én sajtóközleményben² jelentette be, hogy hivatalosan is elfogadta az éghajlatvédelmi, energetikai és környezetvédelmi állami támogatásokról szóló új iránymutatást³ (Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy 2022, az angol cím alapján közkeletű rövidítése: CEEAG). Az új iránymutatás szövegét a Bizottság már 2021 decemberében jóváhagyta előzetesen,⁴ de akkor még nem állt rendelkezésre fordítás az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén, amely a Bizottság általi elfogadás előfeltétele, így a formális elfogadásra csak egy hónappal később került sor.

A CEEAG a 2014-ben elfogadott energetikai és környezetvédelmi állami támogatásokról szóló iránymutatás⁵ (Environmental and Energy Aid Guidelines, a továbbiakban: EEAG) helyébe lép, amely 2021 végén hatályát veszítette.⁶ A CEEAG tartalmazza a legfontosabb szempontrendszert, amely alapján a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban:

---

¹ A szerzők a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI) munkatársai. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_566 (hozzáférés: 2022. május 26.)

³ A Bizottság közleménye - 2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (2022/C 80/01), HL C 80/1, 2022.2.18.

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_21_6982 (hozzáférés: 2022. május 26.)

⁵ A Bizottság közleménye - Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (2014/C 200/01), HL C 200/1, 2014.6.28.

⁶ A Bizottság az eredetileg 2020 végén lejáró EEAG-t egy évvel meghosszabbította. Lásd: a Bizottság közleménye a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás (2014–2020), a kockázatfinanszírozási célú befektetések előmozdítása érdekében nyújtott állami támogatási intézkedésekre vonatkozó iránymutatás, a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás, a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásokról szóló iránymutatás, az európai közérdeket képviselő jelentős projektek megvalósításának előmozdítására nyújtott állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének elemzési kritériumairól szóló közlemény, a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások keretrendszeréről szóló bizottsági közlemény, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításokra

EUMSZ) 108. cikk (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alá tartozó környezetvédelmi, klímapolitikai és energetikai tárgyú, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőségét vizsgálja.⁷

A Bizottság 1994 óta alkot a CEEAG-hoz hasonló általános hatályú iránymutatásokat a környezetvédelmi célú állami támogatásokról,⁸ de van egy szűkebb területeket érintő környezetvédelmi-energetikai rendeltetésű iránymutatás is, a 2020-ban elfogadott ETS iránymutatás. Ez utóbbi az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei kereskedelmi rendszerének kontextusában hozott egyes állami támogatási intézkedésekhez tartalmaz összeegyeztethetőségi jogcímekeket.⁹

Hangsúlyozandó, hogy a CEEAG nem fed le minden lehetséges környezetvédelmi és energetikai támogatási jogcímet, de ha egy adott tagállami intézkedésre nem tartalmaz kritériumrendszert, a Bizottság azt csak közvetlenül a Szerződések alapján tudja jóváhagyni.^{10, 11}

Mivel a CEEAG fókuszában hangsúlyozottan a klímapolitika áll,¹² jelen cikk ennek szabályainak ismertetése előtt áttekinti az Európai Unió szerepvállalását az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, különös tekintettel a CEEAG elfogadását megelőző legújabb fejleményekre.

A klímaváltozás és az Európai Unió

A klímaváltozás, mióta globálisan bekerült a köztudatba, folyamatosan hatást gyakorol az Európai Unió működésére. Az Unió szerepe az éghajlatváltozás visszafordításában, pontosabban

---

történő alkalmazásáról szóló, a tagállamokhoz címzett bizottsági közlemény alkalmazásának meghosszabbításáról és módosításairól (2020/C 224/02), HL C 224/2, 2020.7.8.

⁷ A CEEAG szerinti támogatások az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján egyeztethetők össze a belső piaccal.

⁸ Az EEAG-t megelőzően három iránymutatás volt hatályban 1994 és 2014 között. Ezek a következők voltak: 1. Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról, 94/C 72/03, 1994. 03. 10., HL C 1994 72/39, 2. Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról, 2001/C 37/03, HL C 37., 2001. 02. 03., 3. Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról, 2008/C 82/01, HL C 82., 2008. 04. 01.

⁹ A Bizottság közleménye: iránymutatás az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei 2021 utáni kereskedelmi rendszerének kontextusában hozott egyes állami támogatási intézkedésekhez (2020/C 317/04, HL C 317/5., 2020.9.25.). Ez a dokumentum a 2012-es iránymutatást váltotta fel (Iránymutatás az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei 2012 utáni kereskedelmi rendszerének kontextusában hozott egyes állami támogatási intézkedésekhez, 2012/C 158/04, HL C 158., 2012. 06. 05).

¹⁰ Klasszikus példája ennek az atomenergia, amelyre a CEEAG hatálya nem terjed ki, és a Bizottság a kapcsolódó intézkedéseket az EUMSZ alapján közvetlenül hagyja jóvá, lásd a Bizottság SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N) számú ügyben hozott C(2014) 7142 számú 2014. 10. 08-i határozatát (Hinkley Point C) vagy a Paks 2 projektet jóváhagyó határozatot – a Bizottság SA.38454 (2015/C) (ex 2015/N) számú ügyben hozott C(2015) 8227. számú 2015. 11. 23-i határozata.

¹¹ Az egyéb lehetséges összeegyeztethetőségi jogalapokról lásd Nyikos György (szerk): Állami támogatások, Dialóg Campus, Budapest, 2018., pp. 310-313.

¹² CEEAG 1-3. pont.

a kiotói jegyzőkönyvben¹³ és a párizsi éghajlatvédelmi egyezményben¹⁴ vállalt kötelezettségek teljesítésében két okból is rendkívül fontos. Elsősorban azért, mert az EU rendelkezik globálisan az egyik legfejlettebb gazdasággal és iparral. Ezen túlmenően az EU egy olyan gazdasági és politikai egyesülés, mely képes aktívan kivenni a részét a klímaváltozás elleni küzdelemből, jó példával elől járni, illetve a világgazdaság egyik fő központját elindítani és rajtatartani egy zöldebb úton.

Az 1997-ben elfogadott kiotói jegyzőkönyv – az ENSZ 1992 júniusában Rio de Janeiróban aláírt éghajlatváltozási keretegyezményének¹⁵ (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) kiegészítő jegyzőkönyve – volt az első komoly lépés globális szinten a klímaváltozás elleni harcban: a jegyzőkönyv, melynek az EU és tagállamai részesei, kötelező kibocsátáscsökkentési célokat fogalmazott meg.

Az egyik fő kihívás a klímaváltozás terén az EU-ban a tudomány, a piacgazdaság és a különböző érdekek vezérelte politikák összeegyeztetése. Ez a három tényező erős hatást gyakorol egymásra, amikor a megújuló energiaforrások fokozott használatához szükséges állami támogatásokról van szó. Ugyanakkor egyfajta törésvonal figyelhető meg a tudomány és a politika között.¹⁶ Az energiával és éghajlatváltozással kapcsolatos ügyekben az Európai Bizottság gyakran „katalizátorként működik a tudomány és a politika között”, mivel tudományos háttér nélkül a javaslatok nem lesznek megalapozottak, politika nélkül azonban nem megvalósíthatók.¹⁷

Egy másik kihívás, amivel az Európai Bizottság szembesült intézményi és jogi háttéréből kifolyólag, a korlátozott hatáskör problémája: a Lisszaboni Szerződés¹⁸ előtt szűkös volt a bizottsági mozgástér az energiapolitika terén. Így felmerült a kérdés, hogy hogyan tudja a Bizottság a klímaváltozás kérdését és az ahhoz kapcsolódó szakpolitikákat az EU-n belül legfelsőbb döntéshozatali szintre emelni. Ezt a törekvést segítette, hogy a 20. század utolsó évtizedeitől kezdődően a nemzetközi közvéleményt egyre inkább foglalkoztatta, foglalkoztatja a klímaváltozás elleni fellépés szükségessége, ami lehetőséget adott a Bizottságnak az egyre ambiciózusabb környezetvédelmi politikájának képviselésére.¹⁹

Mivel a klímavédelem rendkívül költséges, az állami szerepvállalás ösztönzők formájában megkerülhetlenné vált. Ebből kifolyólag kulcsfontosságú kihívást jelentett, hogy miként lehet

---

¹³ <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.pdf> (hozzáférés: 2022. május 26.)

¹⁴ <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement> (hozzáférés: 2022. május 26.)

¹⁵ <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf> (hozzáférés: 2022. május 26.)

¹⁶ Faragó, Tibor (2018): Környezettudomány és szkepticizmus: környezeti kibocsátások káros hatásainak felismerése és elismerése. *Magyar Tudomány*, 179(9) pp. 1289-1303.

¹⁷ Dreger, Jonas (2014): *The European Commission's Energy and Climate Policy. A Climate for Expertise?* Palgrave Macmillan, London.

¹⁸ Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról, HL C 306/1., 2007.12.17.

¹⁹ Dreger, EC Climate

szabályozni az ezeket a folyamatokat lefedő állami támogatásokat úgy, hogy közben a piaci verseny szükségesnél nagyobb mértékben nem torzul.

A korábban felsorolt kihívások összefüggenek egymással, a Bizottság nem tudta külön kezelni őket: ez látható az uniós szakpolitikai fejleményekben és a jogalkotási folyamatokban. Az éghajlatváltozást ugyanis nem lehetett kezelni energiapolitikai változások nélkül. Az energiapolitikán pedig nem lehetett volna változtatni a klímaváltozás veszélyeit igazoló tudományos eredmények és az energiaágazatban zajló technológiai fejlesztések nélkül. Továbbá a megújuló energiaforrások felhasználásának elterjedése nem lett volna életképes állami ösztönzők, a villamosenergia-kereskedelem liberalizálása és a monopóliumok felszámolása nélkül. Következésképpen az állami támogatási szabályozási kereteket az energia- és éghajlatpolitika előtt álló kihívások figyelembevételével kellett megalkotni.²⁰

Az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásai, a szakpolitikai folyamatok alakulása és a kötelező érvényű jogi dokumentumok elfogadása együttesen jól szemlélteti az elmúlt évtizedek fejleményeit, a környezetvédelem, energiapolitika és az állami támogatások összefonódását.

Az 1990-es évek közepe óta az EU négy jelentős reformot hajtott végre az energiaágazatban a belső energiapiac létrehozása érdekében.²¹ E reformok eredményeképpen számos irányelv és rendelet (többek között az Európai Unió kibocsátáskereskedelmi rendszeréről, ETS²²) született, ezek közül a legújabb a 2019-es „Tiszta energiát minden európainak” csomag.²³ Az uniós „energiasomagokkal” párhuzamosan a kiotói jegyzőkönyvben meghatározott kibocsátáscsökkentési vállalásoknak is meg kellett felelnie az EU-nak: minden uniós tagállamnak egyedi kibocsátási célokat kell teljesíteni egy közös tehermegosztási megállapodás keretei között.²⁴

A párizsi éghajlatvédelmi egyezmény, amely 2016. november 4-én lépett hatályba, az UN-FCCC-en és a kiotói jegyzőkönyvön alapszik. A célja, hogy támogassa az éghajlatváltozás elleni fellépést azáltal, hogy az első ipari forradalomtól 2100-ig terjedő időszakban mért globális átlaghőmérséklet-emelkedést ebben az évszázadban az iparosodás előtti szinthez képest 2 Celsius-fok alatt tartja. Sőt, a résztvevő államok vállalták, hogy erőfeszítéseket tesznek a hőmérséklet-emelkedés 1,5 Celsius-fokra történő korlátozására.²⁵ A párizsi éghajlatvédelmi egyez-

---

²⁰ Vuletić, Davor (2020): The Interaction Between the EU's Climate Change Objectives and Its State Aid Regulation in the Area of Renewable Energy. *Croatian Yearbook of European Law and Policy*, 16(1) pp. 319-354.

²¹ https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_2.1.9.pdf (hozzáférés: 2022. május 26.)

²² Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról, HL L 275, 2003.10.25.

²³ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en (hozzáférés: 2022. május 26.)

²⁴ A Tanács 2002/358/EK határozata az Egyesült Nemzetek éghajlatváltozási keretegyezménye Kiotói Jegyzőkönyvének az Európai Közösség nevében történő jóváhagyásáról, valamint az abból származó kötelezettségek közös teljesítéséről (HL L 130, 2002.5.15.)

²⁵ Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményben Részes Feleinek 21. Konferenciáján elfogadott Párizsi Megállapodás.

mény hatálybalépése óta a környezetvédelem jelenti a fő állami támogatási irányvonalat az Unióban: a legfrissebb, 2020-ban kiadott SA Scoreboard²⁶ alapján uniós szinten 2019-ben az összes állami támogatás több mint felét (51%, 69,1 milliárd euró, EU-28 GDP 0,42%-a) fordították a tagállamok környezetvédelemre és energiahatékonyságra.²⁷

Az utóbbi évek talán legfontosabb fejleménye az európai zöld megállapodás²⁸ (European Green Deal) elnevezésű átfogó stratégia, amelynek célja, hogy az Európai Unió 2050-re elérje a teljes klímasemlegességet. A Green Deal részei az európai klímarendelet,²⁹ az európai ipari stratégia³⁰, az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv és a méltányos átállási mechanizmus³¹. Az európai zöld megállapodás részeként a Bizottság 2030-ra a szén-dioxid kibocsátás 55%-kal való csökkentését tűzte ki célul az 1990-es szinthez képest (ezt szolgálja az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag).³²

Az európai zöld megállapodás a legambiciózusabb elköteleződés a globális felmelegedés és a klímaváltozás elleni küzdelemben az egész világon, egyfajta példamutatás a párizsi éghajlatvédelmi egyezményt aláíró államoknak. Az EU tehát élen jár az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. A nagyratörő uniós szakpolitikák és intézkedések globális standardalkotóvá teszik az EU-t, és világszerte előmozdíthatják az éghajlat-politikai törekvéseket. Fontos az EU normaalkotó vezető szerepe, mivel a tagállamok a világ szén-dioxid kibocsátásának mindössze 8 százalékáért felelnek, így a csak Uniót érintő intézkedések hiába hasznosak, globális szinten egyszerűen nem elegendők.³³

Az uniós szakpolitikai fejlemények kronológiája a környezetvédelem, az energiaügy és az állami támogatások területén világosan mutatja az éghajlatváltozás megelőzésére irányuló erőfeszítések kölcsönhatását az EU éghajlat-politikájában: az uniós jog az energia- és az állami támogatások terén reflektál a legújabb globális, illetve uniós célkitűzésekre. Ugyanakkor vitatható, hogy a klímaváltozás volt az energiapolitikai beavatkozások fő oka, ezen a téren az olyan tényezők, mint a közös energiapiac megvalósítása, a monopóliumok csökkentése (elsősorban a villamosenergia-termelésben), a verseny növelése vagy a fogyasztóvédelem javítása, nagyobb

---

²⁶ Éves bizottsági jelentés az állami támogatásokról.

²⁷ https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/scoreboard_en (hozzáférés: 2022. június 4.)

²⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Az európai zöld megállapodás COM/2019/640 final

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243/1., 2021.7.9.)

³⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Új európai iparstratégia COM(2020) 102 final

³¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/qanda_20_24 (hozzáférés: 2022. május 26.)

³² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/> (hozzáférés: 2022. május 26.)

³³ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/climate-external-policy/> (hozzáférés: 2022. május 26.)

szerepet játszhattak. Úgy tűnik, hogy a Bizottság számára az energia-, a verseny- és a technológiafejlesztési politika volt az a médium, amellyel a klímapolitikát a döntéshozatal magasabb szintjein „win-win” forgatókönyvként tudta beállítani. Ez a szituáció a megújuló energiatermelés technológiai fejlődésével és a közös energiapiac létrehozásának szándékával egyfajta politikai és energetikai átalakuláshoz vezetett az EU-ban. Másrészt, a Bizottság a közvélemény támogatását élvezte az energiaágazat reformjaihoz. Ez azonban nem feltétlen annak volt köszönhető, hogy a szélesebb közvélemény megértette a javasolt energiacsomagok szükségességét, hanem annak, hogy az éghajlatváltozás elleni harcra beállított reformokat könnyebb volt az uniós polgárok részére tálni. Azonban ezen célok eléréséhez állami támogatásokhoz kellett folyamodni.³⁴

A CEEAG mint a klímaváltozás áfiuma ellen való orvosság

A legújabb fejezet a klímavédelem és az állami támogatások történetében tehát a 2022 januárjában elfogadott CEEAG. Az új előírások a Bizottság reményei szerint összhangot teremtenek az állami támogatási szabályok és az európai zöld megállapodásban meghatározott uniós célkitűzések, célszámok, valamint az energia és a környezetvédelem területén a közelmúltban bevezetett egyéb szabályozási változások között. Ezen felül figyelembe veszik az éghajlatvédelem megnövekedett fontosságát, illetve az „Irány az 55%!” intézkedéscsomaggal kapcsolatos fejleményeket. Az új szabályok olyan rugalmas keretet hoznak létre, amely segíti a tagállamokat abban, hogy biztosítsák a szükséges támogatást az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek költséghatékony eléréséhez.

Az európai zöld megállapodás előtt elfogadott EEAG felváltása a CEEAG-vel illeszkedik a korábban bemutatott klímaváltozáshoz kapcsolódó kronológiába: a Bizottság az állami támogatási keretek szabályozásában igyekszik mindig az aktuális globális és európai kihívásokra, technológiai fejleményekre és prioritásokra reflektálni.

A zöld megállapodás céljainak eléréséhez (a karbonsemlegesség, az energia- és erőforrás-hatékonyág, szennyezéscsökkentés) célzott állami beavatkozásra van szükség. Bizottsági becslések alapján ez jelentős, a 2011-2020 közötti szinthez képest évente 350 milliárd eurónyi többletberuházást igényel az elkövetkezendő években, évtizedekben, különösen a megújuló energia terén. Ekkora méretű új befektetések megkövetelik mind a magánszektor, mind állami források költséghatékony mozgósítását. Ez minden ágazatra, így az európai gazdaság egészére is hatással lesz.

Az EEAG és CEEAG közti különbségeket alább tárgyaljuk részletesen, addig is a legfőbb változások a két iránymutatás között röviden így foglalhatók össze: a hatály kiterjesztése új területekre és technológiákra, valamint az állami támogatási szabályok rugalmasabbá tétele.

---

³⁴ Vuletić, Climate Change and State Aid

A CEEAG akkor alkalmazandó, ha a tervezett támogatás nem ítéhető oda az általános csoportmentességi rendelet³⁵ (General Block Exemption Regulation, a továbbiakban: GBER) alapján, ami az állami támogatások sarokköve, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy támogatást nyújtsanak előzetes bejelentési kötelezettség nélkül. A CEEAG tehát olyan nagy összegű támogatásokra és olyan támogatási kategóriákra vonatkozik, amelyekre a GBER hatálya nem terjed ki. A CEEAG kétségtelenül rugalmasabb és szélesebb tárgykörű a korábbi szabályozásnál, így alkalmasnak látszik a klímaváltozás elleni küzdelemhez a környezetvédelmi és megújuló energiához kapcsolódó beruházások ösztönzésével. Fontos kiemelni azonban, hogy a CEEAG csak egy iránymutatás, egyfajta keretrendszert biztosít, és az Európai Unió tagállamain múlik, hogyan mozgósítják állami forrásait az európai zöld megállapodás ambiciózus céljainak eléréséhez.

Az európai zöld megállapodás finanszírozásának egyik fontos forrása lehet a Next Generation EU³⁶ részét képező 700 milliárd eurós Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz³⁷ (RRF). A Next Generation EU az Unió nagyszabású terve arra, hogy a tagállamok megerősödve kerüljenek ki a koronavírus-világjárványból. Ennek keretében a Bizottság jóváhagyását igénylő állami támogatási programoknál – többek között a CEEAG alapján – a tagállamoknak a kiadások legalább 37%-át az éghajlat-politikai célkitűzéseket támogató beruházásokra és reformokra kell fordítania. Érdeemes megemlíteni még, hogy a 2014 óta hatályos GBER környezetvédelmi jogcímei is hamarosan módosulni fognak a zöld megállapodásra és a CEEAG-ra tekintettel³⁸ (előreláthatóan 2022 második felében). A felülvizsgált GBER várhatóan lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül több támogatást mozgósítsanak zöld projektekhez, így a tagállamoknak az állami támogatásokat illetően szélesebb eszköztára lesz a klímaváltozás ellen.

Új elemek a CEEAG általános szabályaiban

A CEEAG tehát a belső piaccal az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerint összeegyeztethető támogatásokról szól. A hivatkozott pont értelmében a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti az egyes, az Unión belüli gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatást (pozitív feltétel), amennyiben az nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben (negatív feltétel).

---

³⁵ A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26.)

³⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en (hozzáférés: 2022. május 26.)

³⁷ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en (hozzáférés: 2022. május 26.)

³⁸ https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-gber_en (hozzáférés: 2022. május 26.)

A pozitív feltétel részelemei a következők: azonosítani szükséges az intézkedés által elősegített gazdasági tevékenységet és annak a társadalom egészére gyakorolt pozitív hatásait, a támogatásnak ösztönző hatással kell rendelkeznie, és nem sértheti az uniós jogot. A negatív feltétel kritériumai, hogy a támogatásnak szükségesnek, arányosnak, megfelelőnek és átláthatónak kell lennie, valamint el kell kerülni a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatásokat. A Bizottságnak össze kell vetnie a pozitív és a negatív hatásokat, és csak az előbbiek túlsúlya esetén hagyható jóvá az intézkedés.³⁹

A fenti szempontokat érintő változások közül az alábbiakat emelnénk ki. A CEEAG általános részében⁴⁰ (amely az összeegyeztethetőség azon szempontrendszerét tartalmazza, amelyeket az összes támogatási kategória esetén figyelembe kell venni) az arányosság, az ösztönző hatás, az átláthatóság és a versenyre gyakorolt hatás feltételei között vannak érdemi újítások, a többi általános összeegyeztethetőségi szempont gyakorlatilag megegyezik az EEAG vonatkozó részével.⁴¹

Arányosság

A környezetvédelmi és energetikai támogatások esetén az arányosság az egyik kulcskérdés, vagyis az a követelmény, hogy a támogatás összege a támogatott projekt vagy tevékenység elvégzéséhez szükséges minimumra korlátozódjon. Ezen a területen a piaci hiányosságot többnyire az jelenti, hogy a negatív externália (pl. környezetszennyezés) elkerülése vagy pozitív externália (pl. megújuló erőforrásból előállított energia termelése) biztosítása a vállalkozás számára nem kifizetődő, ezért állami szerepvállalás nélkül nem valósítaná meg. Így meg kell határozni azt a minimális többletköltséget (nettó többletköltség), amibe a környezetvédelmi szempontból kedvező alternatíva megvalósítása kerül, és amihez nyújtott állami támogatással a vállalkozás a környezetvédelmi szempontból helyes magatartásra ösztönözhető.

Az EEAG-ban és a CEEAG-ban is a nettó többletköltség meghatározása a kiindulópont, azaz a maximális támogatás összegét egyrészt a támogatott projekt gazdasági előnyei (bevétele) és beruházási, valamint működési költségei, másrészt pedig azon alternatív beruházási projekt (kontrafaktuális vagy alternatív forgatókönyv) gazdasági előnyei és költségei közötti különbség határozza meg, amelyet a vállalat a támogatás hiányában hajtott volna végre.⁴² Az EEAG és a CEEAG hasonló módszereket tartalmaz ennek a nettó többletköltségnek a meghatározására, de a hangsúlyok, a preferenciasorrend eltér a két iránymutatásban.

Az egyedi támogatás bizottsági vizsgálatokor az EEAG és a CEEAG is a nettó többletköltség (finanszírozási hiány) egyedi kiszámítását részesíti előnyben, de támogatási programoknál (ahol a Bizottság egyedileg nem vizsgálja a projekteket) az EEAG egy sajátos megoldást alkal-

---

³⁹ CEEAG 3. szakasz.

⁴⁰ CEEAG 3. szakasz

⁴¹ EEAG 3. szakasz.

⁴² CEEAG 48. pont, EEAG 70. pont.

mazott. A tagállamnak meg kellett határoznia a környezetvédelmi beruházás elszámolható költségeit: ezek főszabály szerint a tisztán környezetvédelmi célt szolgáló költségek voltak.⁴³ Ha a beruházás nem kizárólag környezetvédelmi célt szolgált, az elszámolható költségeket a tagállamnak az EEAG 2. melléklete segítségével kellett meghatározni. Mindezt úgy, hogy az abban felsorolt egyes támogatási kategóriák esetén a környezetvédelmi szempontból előnyös beruházások életszerűnek gondolt (de fiktív, csak az elszámolható költségek meghatározása szempontjából létező) alternatív beruházásait/tevékenységét, illetve ezek költségét (adott esetben pénzáramait) kellett összevetni a támogatott projekt költségeivel. A kettő különözete volt az elszámolható költség (fiktív kontrafaktuális módszere).⁴⁴ A támogatás maximális összegét pedig erre a különözetre vetített, az 1. mellékletben támogatási kategóriánként meghatározott maximális intenzitások alapján kellett meghatározni. Az EEAG az így meghatározott maximális támogatási intenzitásokat csak akkor engedte meghaladni, ha a támogatást versenyeljárás alapján ítélte oda a tagállam.⁴⁵

A CEEAG arányossági követelményén belül áthelyeződtek a hangsúlyok. Az új iránymutatás ugyanis első helyre emelte a versenyeljárás módszerét, és az EEAG-nál részletesebben szabályozta annak kritériumait is.⁴⁶ Míg az EEAG csak a legfontosabb elveket rögzítette (diszkriminációmentesség, a kért támogatás összege a kizárólagos odaítélési kritérium, a költségvetést úgy kell meghatározni, hogy nem minden résztvevő kaphat támogatást),⁴⁷ a CEEAG nem csak a versenyeljárás vezérelveit, hanem néhány egyéb, a gyakorlatot segítő követelményt is rögzít.⁴⁸ Ezek közül kiemelendő, hogy az igényelt támogatási összeg mellett korlátozott súllyal egyéb szempontok is figyelembe vehetők az értékelésnél.

A finanszírozási hiány egyedi vizsgálatának lehetősége a CEEAG-ban is megmarad abban az esetben, ha a tagállam nem alkalmaz versenyeljárást (pl. egyedi támogatásoknál).⁴⁹

A támogatási programoknál alkalmazandó „fiktív kontrafaktuális” módszert a CEEAG nem vette át teljes mértékben, ugyanis úgy rendelkezik, hogy a támogatási programok esetén, ha a tagállam nem alkalmaz versenyeljárást, a finanszírozási hiányt kell kiszámítani, és ez fedezhető állami támogatással. A támogatási programoknál „referenciaprojektek” alkalmazását várja el (tehát egy mintaprojekt lesz az alternatív forgatókönyv), ami hasonló megoldás, mint a „fiktív

---

⁴³ Pl. egy energiahatékonysági beruházás esetén a szigetelés költségei, vagy egy gépjárműnél egy olyan alkatrész beszerelésének költsége, amely csökkenti a kibocsátott szennyezőanyag mennyiségét, de más funkciója nincs.

⁴⁴ EEAG 72-75. pont és 2. melléklet. Pl. megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés a fiktív kontrafaktuális egy, az energiatermelési hatékonyságát tekintve azonos kapacitású hagyományos erőmű költsége.

⁴⁵ EEAG 80. pont.

⁴⁶ CEEAG 49-50. pont.

⁴⁷ EEAG 19. pont 43. alpont.

⁴⁸ CEEAG 49-50. pont. A pályázatnak nyitottnak, átláthatónak, megkülönböztetésmentesnek kell lennie, a stratégiai ajánlattétel kockázatát a minimálisra kell szorítani, a pályázatot legalább hat héttel előre közzé kell tenni, nem részesülhet minden pályázó támogatásban, utólag nem módosíthatók a pályázati feltételek, és a pályázatokat legalább 70%-ban az alapján kell rangsorolni, hogy a környezetvédelmi vagy energetikai hatást mely vállalkozás biztosítja a kevesebb támogatásból (pl. egységnyi kibocsátáscsökkentésre eső támogatás).

⁴⁹ CEEAG 51. pont.

kontrafaktuális” módszer.⁵⁰ Viszont az a követelmény, hogy a támogatás maximális mértéke a tényleges beruházás és a fiktív kontrafaktuális (referenciaprojekt) különbözetének csak bizonyos százaléka lehet, már nem általános követelmény, tehát általános esetben a teljes különbözet fedezhető állami támogatással (azzal, hogy egyes jogcímek alkalmaznak ilyen korlátot⁵¹). Ez a változás sem tekinthető érdeminek, hiszen az EEAG 2. melléklete is úgy rendelkezett, hogy több támogatási kategória esetén a „fiktív” különbözet 100%-áig adható támogatás.

Nóvum a CEEAG-ban, hogy mind egyedi támogatásoknál, mind támogatási programoknál kifejezetten rögzíti, hogy az alternatív forgatókönyv lehet nulla, ha igazolható, hogy támogatás híján a vállalkozás nem csinált volna alternatív beruházást (tehát a fiktív kontrafaktuális félre-tehető).⁵² Ilyen esetben a támogatott projekt negatív nettó jelenértéke jelenti a finanszírozási hiányt (nettó többletköltséget).

A fentiek alapján tehát a CEEAG arányossági kritériumában érdemi változás, hogy a verseny-eljárás előtérbe került, a fiktív kontrafaktuális módszere pedig rugalmasabb lett. A joggyakorlat szempontjából üdvözlendő, hogy a CEEAG részletesen szabályozza a versenyeljárás feltételeit (tehát azt, hogy mikor alkalmas a versenyeljárás a nettó többletköltség meghatározására).

Megjegyzendő, hogy az egyes jogcímek is tartalmazznak olyan konkrét szabályokat a maximális támogatás meghatározására, amelyek eltérhetnek a fentiektől (pl. több jogcím engedi a beruhá-zási költségre vetített maximális intenzitás klasszikus módszerét⁵³).

Ösztönző hatás

A CEEAG sajátos újítása, ami a projektek megvalósításának felgyorsítását szolgálja, hogy a formai ösztönző hatás követelménye (a támogatandó tevékenység megkezdése előtt támogatási kérelmet kell benyújtani) alól kivételt enged tenni abban az esetben, ha a tagállam kellő nyilvánosság biztosítása mellett közzéteszi a támogatási program részletes tervezetét abban a korai

---

⁵⁰ CEEAG 51-53. pont.

⁵¹ Pl. az erőforrás-hatékonysági támogatás és a körforgásos gazdaságra történő átállás elősegítéséhez nyújtott támogatás, CEEAG 239-244. pont.

⁵² CEEAG 52-53. pont.

⁵³ Lásd pl. a CEEAG 201. pontját az elektromos töltőállomások támogathatósága esetén.

szakaszban, amikor a Bizottság még nem hagyta jóvá a bejelentést. Ilyenkor a közzétételt követően megkezdett, a bejelentett támogatási program szerint támogatható projektek esetén ösztönző hatású marad a támogatás, ha bizonyos további feltételek teljesülnek.^{54, 55}

Átláthatóság

Az átláthatósági (közzétételi) kritérium újdonsága, hogy míg az EEAG esetén csak az 500 ezer eurót meghaladó támogatástartalmú egyedi támogatásokat kellett közzétenni az Európai Bizottság átláthatósági modulnak nevezett központi internetes adatbázisában,⁵⁶ a CEEAG-ban ez a küszöbérték 100 ezer euróra csökken. A közzéteendő adatok köre és a közzétételi határidők nem változtak.⁵⁷

Versenyre gyakorolt hatás

Az elkerülendő negatív hatások közül kiemelendő az ún. függőséget okozó hatás (lock-in effect). Ez azt jelenti, hogy kevésbé környezetszennyező, de fosszilis tüzelőanyagok (praktikusan a földgáz) támogatásánál meg kell győződni arról, hogy a támogatás nem veszélyezteti a hosszabb távú dekarbonizációs célokat (így pl. egy szénerőmű földgáz-erőműre cserélése rövidebb távon csökkenti a széndioxid-kibocsátást, de hosszabb távon gátolhatja az Unió klímasemlegességi törekvéseit).

További újdonságok

Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja szerinti értékelési elveken túl megemlítendő még két fontos általános újítás.

Az egyik az értékelés-tervezési kötelezettség szigorítása.⁵⁸ Az értékelés-tervezési kötelezettség lényege, hogy bizonyos, elsősorban a nagyobb költségvetésű támogatási programok

---

⁵⁴ További feltételek: 1. a bejelentést elérhetővé kell tenni egy nyilvános weboldalon; 2. egyértelműen meg kell jelölni azon projektek típusát, amelyek támogathatók, 3. egyértelműen meg kell jelölni azt az időpontot, amelytől az ilyen projekteket támogathatónak kell tekinteni, 4. a kedvezményezettnek a munkálatok kezdete előtt tájékoztatnia kell a támogatást nyújtót arról, hogy a javasolt támogatási intézkedést a meghozott beruházási döntés(ek) feltételének tekintették; 5. a bizottsági bejelentési dokumentáció részeként be kell mutatni az 1. pontban említett weboldal elérhetőségét, valamint 6. a bizottsági bejelentéshez csatolni kell a 4. pont szerinti kedvezményezetti tájékoztatásokat.

⁵⁵ CEEAG 31. pont b) alpont.

⁵⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en> (hozzáférés: 2022. május 26.)

⁵⁷ CEEAG 58-62. pont, EEAG 104-106. pont.

⁵⁸ Az állami támogatások értékelésének átfogó célja egy adott támogatási program pozitív és negatív hatásainak vizsgálata. Az értékelés magyarázatot adhat arra, hogy teljesültek-e, és milyen mértékben teljesültek a támogatási program eredeti célkitűzései (a pozitív hatások értékelése), valamint meghatározhatja a programnak a piacokra, kereskedelemre és a versenyre gyakorolt hatását (a lehetséges negatív hatások értékelése). - Ambrusz és társai: (2018) Állami támogatások. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. ISBN 978-615.5920-28-8, 8. fejezet 95. lábjegyzet

esetén a támogatási program működtetésének feltétele, hogy a tagállam értékelési tervet készítson a Bizottság által megadott módszertan alapján. Ezt a Bizottságnak be kell jelenteni, amely azt határozatban jóváhagyja. A CEEAG az EEAG-hoz képest sokkalta részletesebben szabályozza az értékelési terv készítésének, lefolytatásának eljárási szabályait. Ez egyben kiszámíthatóbbá is teszi, hogy mikor van szükség értékelési tervre, mivel az EEAG gyakorlatilag bármilyen program esetén lehetővé tette a Bizottságnak értékelési terv előírását, a CEEAG ezzel szemben elsősorban a költségvetés méretétől teszi ezt függővé.⁵⁹

A másik új elem a konzultációs kötelezettség, amely nem általános előírás, de több jogcím esetén szerepel a CEEAG-ban (pl. a 4.1.1 szakasz szerinti dekarbonizációs jogcím szabályai között). A konzultáció szerepét abban látja a Bizottság, hogy az érdekelték véleményének előzetes bekérésével és figyelembevételével csökkenthetők a negatív versenyhatások. A konzultációs kötelezettség lényege, hogy bizonyos költségvetés felett a tagállamnak a bizottsági bejelentés előtt közzé kell tennie az intézkedés legfontosabb feltételeit, és a konzultációra tett észrevételeket meg kell válaszolnia. A konzultációs anyagot a bejelentés részeként be kell mutatni az Európai Bizottságnak.⁶⁰

A CEEAG jogcímei

A következőkben a CEEAG szerint nyújtható támogatási kategóriák legfontosabb szabályait mutatjuk be röviden.⁶¹ Az EEAG és a CEEAG jogcímeik egymásnak való megfeleltetését a melléklet tartalmazza.

4.1. szakasz: Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére és elnyelésére többek között a megújuló energia és az energiahatékonyság támogatásával nyújtott támogatás

E támogatási kategória egységesen szabályozza az összes, üvegházhatású gázcsökkentést eredményező beruházás támogatását. Ide tartoznak a megújuló és alacsony szénkibocsátású energiatermelés, nagy hatásfokú kapcsolt hő- és áramtermelés, szén-dioxid-leválasztási és tárolási/hasznosítási projektek, ipari kibocsátások csökkentését eredményező projektek, energiahatékonysági beruházások vagy a bioüzemanyagok támogatása (ezek a jogcímeik az EEAG-ban önálló jogcímeik voltak).

2023. július 31-től a támogatás bizottsági bejelentését legalább 4 hetes nyilvános konzultációnak kell megelőznie az éves költségvetéstől függően. A támogatás nyújtására főszabály szerint versenyeztetési eljárással kell, hogy sor kerüljön. A támogatás dekarbonizációs hatását mérni, számszerűsíteni szükséges.

---

⁵⁹ EEAG 4., CEEAG 5. szakasz.

⁶⁰ CEEAG 98-102. pont.

⁶¹ CEEAG 4. szakasz.

4.2. szakasz: Támogatás az épületek energetikai és környezeti teljesítményének javításához

Az európai zöld megállapodásban előírt, 2030-ig legalább 55 %-os kibocsátáscsökkentési cél elérése érdekében az EU-nak 60 %-kal kell csökkentenie az épületek üvegházhatásúgáz-kibocsátását. E jogcím az épületek energiahatékonysági beruházási támogatásaira vonatkozó speciális feltételeket és lehetőségeket szabályozza. A jogcím különlegessége, hogy az energiahatékonysági célú beruházás épületek esetén kombinálható megújuló energia termelésére, megújuló energia tárolására, elektromos autók töltőállomásának telepítésére, az épület digitalizációjára, illetve az épület zöldesítésére irányuló beruházásokkal is, azaz ezek is támogathatók az energiahatékonysági beruházás részeként. Támogatás adható az épület beltéri hűtő-fűtő berendezései energiahatékonyságának javítására is.

A támogatás eredményeként régi épületek felújítása esetén az elsődleges energiafogyasztásnak legalább 20%-kal kell csökkennie a beavatkozást megelőző állapothoz képest; új épületek esetén az elsődleges energiafogyasztásnak legalább 10%-kal kell csökkennie az épületek energia-teljesítményéről szóló irányelvben meghatározott nulla energiafelhasználású épületekhez rendelt küszöbhez viszonyítva. A tagállam köteles azonosítani és számszerűsíteni a beruházás által várt környezeti előnyök mértékét. Olyan beruházás nem támogatható, amely legfeljebb 5 éven belül megtérül (a támogatásnak nincs ösztönző hatása).

ESCO (Energy Service Company – energiahatékonysági szolgáltató vállalat) cégek is kaphatnak támogatást (hitel vagy kezesség formájában) ezen a jogcímen, ha kis- és középvállalatoknak (a továbbiakban: kkv) vagy kisebb közepes piaci tőkeértékű vállalatoknak⁶² minősülnek.

A jogcím az elszámolható költségek meghatározásához az alternatív forgatókönyv fent bemutatott módszerét alkalmazza, és a többletköltségnek csak egy bizonyos hányada támogatható. A támogatási alapintenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 30%-át, ami jelentős (legalább 40%-os) energiamegtakarítás, illetve kkv-k és támogatható területek⁶³ esetén bónuszokkal növelhető. Versenyalapú odaítélés esetén a verseny eredménye határozza meg a maximális intenzitást, illetve kivételes esetben a finanszírozási hiány (a beruházási költség és a működési eredmény különbözete) alapján is meghatározható a támogatási plafon.

A jogcím tartalmaz feltételeket az alapkezelő és a közvetítők kiválasztására, illetve működésére nézve arra az esetre, ha a támogatást energiahatékonysági, megújuló energia alapon vagy pénzügyi közvetítőkön keresztül nyújtja az állam.

---

⁶² Nem kkv-nak minősülő olyan vállalkozás, amelynek a GBER I. mellékletének 3–6. cikke szerint számított alkalmazotti létszáma nem haladja meg a 499 főt, és amelynek éves forgalma nem haladja meg a 100 millió eurót, és éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 86 millió eurót.

⁶³ Regionális támogatási térképen szereplő területek. Magyarország regionális támogatási térképe ezen a linken érhető el: <https://tvi.kormany.hu/regionalis-tamogatasi-terkep>

4.3. szakasz: Támogatás a tiszta mobilitásért

A klímasemlegesség célkitűzésének 2050-ig történő elérése érdekében az európai zöld megállapodás leszögezte, hogy a szállítási ágazatból származó kibocsátásokat 90%-kal kell csökkenteni. A jogcím alapján a légi, a közúti, a vasúti és a vízi járművek beszerzéséhez vagy lízingbe vételéhez, valamint a hozzájuk kapcsolódó töltőállomások telepítéséhez nyújtható támogatás.

Egyrészt tehát támogatás nyújtható az elektromos járművek megvásárlására és lízingelésükre, valamint a szállításra használt járművek környezetvédelmi szempontból tisztává alakításához. Tényellentétes (kontrafaktuális) módszerrel kell igazolni az ösztönző hatást és az elszámolható költségeket. Emellett érdemes kiemelni, hogy a kontrafaktuális módszerek bemutatása az új szabályozásban az EEAG-nál részletesebb és rugalmasabb (például szabályozza a továbbhasználat mint kontrafaktuális forgatókönyv esetét).

A támogatást főszabály szerint versenyeztetési eljárás útján lehet nyújtani. A kiválasztási szempontok aszerint változhatnak, hogy a támogatási programok milyen hosszú távú környezetbarát előnyökkel szolgálnak. Ez alapján preferenciát lehet felállítani a pályázók között.

Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy ezen jogcímen nyújtott támogatások ne okozzanak egy specifikus technológiától/gyártótól való függést, valamint ne nehezítsék meg a piacra lépési feltételeket azokban az ágazatokban, melyekben már hasonló beruházások történtek. A CNG/LNG (compressed natural gas/liquefied natural gas) cseppfolyósított földgázzal működő járműveknél a Bizottság lehetővé teheti a támogatást, de igazolni kell, hogy nem volt rövid távon „tisztább” alternatíva. Benzinnel vagy dízelolajjal működő járművek beszerzéséhez nem engedélyezi a Bizottság a támogatást, mert vélelmezi a lock-in hatást.

A jogcím lehetővé teszi továbbá a klímabarát közlekedési járművek töltőinfrastruktúrájának kiépítésére nyújtott támogatást.

A projektek tartalmazhatnak helyszíni megújulóenergia-termelésre szolgáló létesítményeket is a töltőinfrastruktúrához kapcsolódóan. Továbbá lehetőség van olyan tárolók létrehozására, melyek alkalmasak a villamos energia és hidrogén üzemanyagként történő szállítására. A tagállamnak a támogatás szükségességét nyilvános konzultáció vagy független piaci tanulmány révén kell igazolnia.

A támogatást főszabály szerint versenyeljárásban kell nyújtani világos, átlátható és megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján. Ha nincs versenyeljárás, a támogatás nem haladhatja meg a finanszírozási hiányt, de lehet intenzitásos alapú támogatási korlátot is alkalmazni, ebben az esetben az alapintenzitás 30% (a kizárólag megújuló energiaforrást használó infrastruktúránál 40%), ami kkv-k és támogatható térségek esetén bónusszal egészíthető ki. A CNG/LNG töltőinfrastruktúra esetén vizsgálandó a lock-in hatás. A támogatott infrastruktúra lehet előzetesen azonosítható vállalkozás(ok) számára épített (dedikált) és nyilvános is.

4.4. szakasz: Erőforrás-hatékonysági támogatás és a körforgásos gazdaságra történő átállás elősegítéséhez nyújtott támogatás

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv⁶⁴ jövőorientált menetrendet nyújt a tisztább és versenyképesebb Európa megvalósításához. A jogcím alapján az erőforrás-hatékonyságot javító beruházásokhoz, a hulladék keletkezésének megelőzéséhez, valamint más termékek, anyagok és vegyi anyagok újrafelhasználásra vagy újrafeldolgozásra való előkészítéséhez, illetve újrafeldolgozásához nyújtható támogatás.

A hulladék vagy más termék, anyag, illetve vegyi anyag elkülönített gyűjtésére és válogatására nyújtott támogatás esetében a tagállamnak bizonyítania kell, hogy az ilyen elkülönített gyűjtés és válogatás az adott tagállamban fejletlen. Amennyiben a támogatást működési költségek fedezésére nyújtják, a tagállamnak bizonyítania kell, hogy az ilyen támogatásra egy átmeneti időszakban van szükség a hulladék elkülönített gyűjtésével és válogatásával kapcsolatos tevékenységek fejlesztéséhez.

A támogatás nyújtásának feltétele a kontrafaktuális vizsgálat. A támogatás főszabályként nem haladhatja meg az elszámolható költségek 40%-át (ez kkv- és területi bónusszal növelhető). Ökoinnováció esetén további 10%-kal növelhető az intenzitás. Versenypályázat alkalmazásakor annak eredménye jelenti a maximális támogatási intenzitást. Kivételes esetben a finanszírozási hiányra is alapítható a maximális támogatási összeg. A szennyező fizet elve alapján nem támogatható az a vállalkozás, amely a hulladékot termelte.

Működési támogatás is nyújtható versenypályázat alapján legfeljebb öt évre a hulladékok vagy más termékek, anyagok vagy vegyi anyagok elkülönített gyűjtésére és válogatására, meghatározott hulladékarámok vagy hulladéktípusok esetében, újrafelhasználásra vagy újrafeldolgozásra előkészítés céljából.

4.5. szakasz: Támogatás az üvegházhatást okozó gázoktól eltérő szennyezés megelőzéséhez vagy csökkentéséhez

Az európai zöld megállapodásról szóló közlemény toxikus anyagoktól mentes környezetre irányuló szennyezőanyag-mentességi célkitűzése alapján biztosítani kell, hogy 2050-re a szennyezés olyan szintre csökkenjen, amely már nem káros az emberekre és a természetes ökoszisztémákra, illetve tiszteletben tartja a bolygónk által kezelni képes határértékeket.

Az e szakasz szerinti támogatás olyan beruházásokhoz nyújtható, amelyek lehetővé teszik a nem üvegházhatású gázok, vagyis az egyéb szennyezések (például lég-, zajszennyezés, műanyagszemét stb.) terén az uniós környezetvédelmi normák elvárásainak meghaladását, uniós

---

⁶⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervvel kapcsolatban (COM(2020) 98 final, 2020.3.11.)

előírások hiányában a környezetvédelem szintjének emelését vagy azon uniós előírások betartását, melyek még nincsenek hatályban. A támogatás kibocsátási engedélyek (tradeable permit) formájában is nyújtható.

A támogatás közvetlenül a kedvezményezett vállalat környezetszennyezésének a csökkentését célozza. Az Európai Unió még nem hatályos normáinak való megfelelést biztosító támogatás abban az esetben nyújtható, ha a beruházás az új uniós szabványok hatályba lépését megelőzően már legalább 18 hónappal megvalósul.

A támogatás nem eredményezheti azt, hogy a szennyező anyagokat pusztán áthelyezik egyik ágazatból, illetve egyik környezeti közegből egy másikba (például a levegőből a vízbe). Amennyiben a támogatás célja a szennyezés csökkentése, átfogó szennyezéscsökkenést kell elérnie.

Az elszámolható költségeket a tényellentétes forgatókönyv módszerével kell meghatározni. A támogatási alapintenzitás nem lépheti át az elszámolható költségek 40%-át, ami kkv- és területi bónuszokkal növelhető, illetve ökoinnováció esetén még 10% adható. Versenypályázat esetén a verseny eredménye jelenti a maximális intenzitást, de indokolt esetben a finanszírozási hiányon alapuló megközelítést is alkalmazni lehet.

Amennyiben a támogatást kibocsátási engedélyek formájában nyújtják, a tagállamnak igazolnia kell, hogy a kvóták aukciója (tehát az engedélyek egyszerű piaci értékesítése) esetén a kedvezményezettek termelési költségei megnőnének, ezek a költségek nem háríthatók át a fogyasztókra, és a kedvezményezett ágazat vállalkozásai nem tudják olyan szintre csökkenteni a kibocsátásukat, amely szinten a piaci kvótaár fenntartható termelést eredményezne.

4.6. szakasz: Támogatás a környezeti károk helyreállításához, a természetes élőhelyek és ökoszisztémák helyreállításához, a biológiai sokféleség védelméhez vagy helyreállításához, illetve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és annak enyhítése érdekében a természet alapuló megoldások megvalósításához

A 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégia⁶⁵ célja a természet védelme, az ökoszisztémák degradációjának megfordítása és az Unió biológiai sokféleségének helyreállítása.

A jogcím alapján támogatható tevékenység a környezeti károk helyreállítása (pl. a talaj minőségében bekövetkezett károk, a felszíni vagy felszín alatti víz minőségében bekövetkezett károk); a természetes élőhelyek és ökoszisztémák leromlott állapotának helyreállítása (ideértve a környezeti károk helyreállítását); az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás; valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelméhez vagy helyreállításához hozzájáruló beruházások.

---

⁶⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia (COM(2020) 380 final, 2020. május 20.)

Elszámolható költségek a kármentesítéssel, a helyreállítási munkálatokkal, valamint a biológiai sokféleség védelme vagy helyreállítása érdekében végzett munkálatokkal kapcsolatban felmerült költségek. A támogatás a támogatható költségek 100%-át fedezheti (csökkentve a földterület értéknövekedésével).

Nem támogatható e jogcím alapján a 4.12. szakasz hatálya alá tartozó erőművek és üzemek bezárását követő rehabilitáció költsége, továbbá közszolgáltatási jogcímen⁶⁶ támogatott tevékenység, és azon természeti katasztrófák által okozott károk helyreállítása sem, amelyek a GBER 50. cikkének⁶⁷ hatálya alá tartoznak.

A szennyezett területek helyreállításához és az ökoszisztémák rehabilitációjához nyújtott támogatás csak akkor adható, ha a szennyező nem azonosítható vagy nem tehető felelőssé a szennyezés megelőzéséhez és helyreállításához szükséges munkálatok finanszírozásáért a „szennyező fizet” elv alapján.

4.7. szakasz: Adók vagy adójellegű díjak csökkentése formájában nyújtott támogatás

A CEEAG alapján kedvezmények adhatók a tagállamok által bevezetett környezetvédelmi célú adókból és hasonló közterhekből, ha a kedvezményeket a közvetlen versenytársak objektív, egyenlő és átlátható feltételekkel kapják, illetve az adott kedvezményezett körben a teljes adó megfizetése aránytalan és a fogyasztókra át nem hárítható termelési költség-növekedést eredményezne. Igazolni kell, hogy az adócsökkentés hatásában legalább közvetve környezetvédelmi célt szolgál.

A kedvezmény csökkentett kulcs vagy visszatérítés formájában is adható. Ami az intenzitást illeti, a kedvezményezettnek vagy kötelesek megfizetni az adó legalább 20%-át, vagy akár 100%-os adóelengedés is biztosítható számukra. Ez utóbbi esetben a kedvezményezett vállalkozásoknak olyan környezetvédelmi célok teljesítését kell vállalniuk, amelyek hatásukban legalább olyanok, mintha a vállalkozás megfizette volna az általános adómérték legalább 20%-át. A dekarbonizációs célú adókból adott kedvezményekre a 4.1. szakaszt kell alkalmazni.

Ha az adókedvezmény beruházáshoz köthető, a kontrafaktuális forgatókönyv módszerét kell alkalmazni, de adható működési támogatásként is. Ha a működési támogatás feltétele valamely környezetbarát tevékenység, a támogatás nem haladhatja meg a környezetbarát tevékenység és a támogatás híján folytatott kevésbé környezetkímélő tevékenység költségének különbözetét. Amennyiben a környezet védelme szempontjából előnyösebbnek tekinthető projekt vagy tevékenység potenciális költségmegtakarítást, illetve többletbevételt eredményezhet, ezeket figyelembe kell venni a támogatás arányosságának meghatározásakor.

---

⁶⁶ https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/sgei_en

⁶⁷ A természeti katasztrófa okozta károk helyreállítására irányuló támogatási programok

4.8. szakasz: A villamosenergia-ellátás biztonsága érdekében nyújtott támogatás

Az energetikai ágazat átalakítására tekintettel, piaci és szabályozási hiányosságok, valamint a klímaváltozás miatt szükség lehet villamosenergia-ellátás biztonságára irányuló támogatásra. Az intézkedések kapacitásmechanizmus vagy úgynevezett megszakíthatósági rendszer formáját ölthetik (melynek célja a piaci hiányosságból eredő villamosenergia-termelés vagy tárolás elégtelenségének kezelése), vagy ún. hálózati tartalék lehet, ami az átviteli és elosztói hálózatok kapacitáshiányát orvosolhatja. Az intézkedések során előny biztosítható a környezetbarát megoldásoknak.

Az orvosolandó ellátásbiztonsági probléma gyökerét fel kell tární és számszerűsíteni szükséges. Azt is be kell mutatni, hogy milyen piaci vagy szabályozási hiányosságból ered a probléma, és a már alkalmazott megoldásokat is azonosítani kell. A Bizottságnak vizsgálnia kell, hogy lehetőség kínálkozik-e a kínálati oldalon megoldani a problémát (az átviteli hálózatok és interkonnektorok fejlesztésével, szabályozói eszközökkel).

A támogatás csak akkor hagyható jóvá, ha a tagállam igazolta, hogy a probléma minden egyéb, kevésbé versenytorzító eszköz felhasználása után is fennmarad. Gázerőmű csak kivételes esetben támogatható, mivel ez veszélyezteti a 2050-es karbonsemlegességi cél elérését. Ha fizikailag lehetséges, a külföldi kapacitáskínálókat is be kell engedni az odaítélési eljárásba. A bejelentést megelőzően nyilvános konzultációt kell lefolytatni (a konzultációs köteleesség 2023. július 1-jétől hatályos). A Bizottság preferálja a nyilvános versenyeztetést a támogatás odaítélésakor, kivéve, ha a konzultáció alapján nem várható több jelentkező.

A támogatás lehet beruházási és működési is, de úgy kell meghatározni, hogy ösztönző jellegű legyen (például a környezetvédelmi szempontból előnyösebb energiaforrás felhasználásra).

4.9. szakasz: Energetikai infrastruktúrára irányuló támogatás

Az Unió éghajlat-politikai célkitűzéseinek teljesítése érdekében jelentős beruházásokra és az energetikai infrastruktúra korszerűsítésére lesz szükség. A modern energetikai infrastruktúra létfontosságú egy olyan integrált energiapiac esetében, amely támogatja ezeknek az éghajlat-politikai céloknak az elérését, miközben biztosítja az Unió ellátásbiztonságát. A megfelelő energiainfrastruktúra a hatékony energiapiac szükséges eleme. Az energetikai infrastruktúra fejlesztése fokozza a rendszer stabilitását, az erőforrások megfelelőségét, a különböző energiaforrások integrálását és a kevésbé fejlett hálózatokon belüli energiaellátást. Ha a piaci szereplők nem tudják megteremteni a szükséges infrastruktúrát, állami támogatás adható a piaci hiányosságok leküzdéséhez és annak biztosításához, hogy az Unió jelentős infrastrukturális igényei megvalósuljanak.

E szakasz alapján energetikai infrastruktúra építésének vagy korszerűsítésének támogatása valószínűleg meg (az energetikai infrastruktúra meghatározása a hidrogéninfrastruktúrával bővült a korábbi iránymutatáshoz képest). A CEEAG hangsúlyozza, hogy amennyiben a támogatott infrastruktúra természetes vagy jogi monopólium hatálya alá tartozik, a finanszírozás nem minősül állami támogatásnak (nincs versenytorzító hatás).

Az energetikai infrastruktúra fejlesztésének forrását a CEEAG szerint a felhasználói díjak biztosítják, így a tagállamnak indokolnia kell azt is, hogy az adott támogatási konstrukció esetén ez a finanszírozási forrás miért nem elégséges vagy optimális (miért áll fenn piaci hiányosság).

A támogatás felső határát a finanszírozási hiány módszere szerint kell meghatározni, és visszakövetelési mechanizmust kell alkalmazni. Az ellenőrzési és visszakövetelési mechanizmusok bevezetésére akkor van szükség, ha fennáll az előre nem látható nyereség kockázata (ha a támogatás megközelíti a maximálisan megengedett mértéket), ugyanakkor ösztönzőket kell fenntartani a kedvezményezettek számára, hogy minimalizálják költségeiket és idővel hatékonyabban fejlesszék vállalkozásukat.

Ha az adott infrastruktúra nem tartozik az uniós energiapiaci szabályok hatálya alá, akkor külön vizsgálendő a támogatás piacra gyakorolt hatása, a klímapolitikai céloknak való megfelelés, és a gázinfrastruktúra esetén a lock-in hatás is.

4.10. szakasz: A távfűtéshez és távhűtéshez nyújtott támogatás

E jogcím alatt energiahatékony távfűtési és távhűtési rendszerek kiépítése, fejlesztése támogatható mind az elosztó hálózat, mind a termelés, mind pedig a tárolás tekintetében. Ha a rendszer nem minősül energiahatékony rendszernek, a kedvezményezettnek vállalnia kell, hogy a fejlesztés kezdetétől számított 3 éven belül teljesíti az energiahatékony rendszer kritériumait. A támogatás felső határát a finanszírozási hiány módszere szerint kell meghatározni, és visszakövetelési mechanizmust kell alkalmazni. Fosszilis energiahordozókkal működő rendszerek támogatása esetén többletfeltételeket kell teljesíteni.

4.11. szakasz: Az energiaigényes felhasználók villamosenergia-fogyasztására kivetett adójellegű díjak csökkentése formájában nyújtott támogatás

A tagállamok különböző díjakat vethetnek ki a villamosenergia-fogyasztásra (például a klímasemlegességi célú beruházások finanszírozására).⁶⁸ Azonban a nagyfogyasztók versenyképessége harmadik országokban működő versenytársaikhoz képest e díjak következtében romlik. Egyes gazdasági ágazatok esetében, amelyek különösen ki vannak téve a nemzetközi kereskedelemnek, és értékteremtésükben nagymértékben támaszkodnak a villamos energiára, az energia- és környezetvédelmi politikai célkitűzéseket finanszírozó villamosenergia-fogyasztási adójellegű díjak teljes összegének megfizetésére vonatkozó kötelezettség növelheti az ezekben az ágazatokban végzett tevékenységek Unión kívüli olyan helyekre történő áthelyezésének kockázatát, ahol hiányoznak vagy kevésbé ambiciózusak a környezetvédelmi előírások. Ezenkívül az ilyen adójellegű díjak megnövelik a villamos energia költségét a más energiaforrások igény-

---

⁶⁸ A 2017-ben bevezetett magyar megújulóenergia-támogatási programot (METÁR) is ilyen, a villamosenergia-fogyasztásra kivetett díjból finanszírozzák. Lásd az SA.44076 sz. állami támogatási ügyben hozott, 2017. július 11-i C(2017) 4988 final bizottsági határozat (69)-(70) bekezdését.

bevételeiből eredő közvetlen kibocsátás költségeihez képest, és ezáltal visszatartják a termelési folyamatok villamosítását, aminek központi szerepe van az uniós gazdaság sikeres dekarbonizálásában. E kockázatok és hátrányos környezeti hatások mérséklése érdekében a tagállamok csökkentéseket biztosíthatnak az ilyen adójellegű díjakból az érintett gazdasági ágazatokban tevékenykedő vállalatok számára.⁶⁹

E szakasz alapján a tagállamok csökkentéseket engedélyezhetnek a villamosenergia-fogyasztásra kivetett olyan adójellegű díjakból is, amelyek valamely energetikai és környezetvédelmi szakpolitikai célkitűzés elérését teszik lehetővé. Ez magában foglalja a megújuló források vagy a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés finanszírozásának támogatását, valamint az elszigetelt régiókban a szociális tarifák vagy az energiaárak finanszírozását szolgáló díjakat.

A 4.11. szakasz nem terjed ki azokra a díjakra, amelyek az érintett kedvezményezettek villamosenergia-ellátásának költségeit tükrözik. Például a hálózati díjak vagy a kapacitásmechanizmusokat finanszírozó díjak alóli mentességekre ez a szakasz nem vonatkozik, ahogy nem terjed ki egyéb energiahordozók – különösen a földgáz – fogyasztásának adójellegű díjaira sem.⁷⁰

4.12. szakasz: A szén-, tőzeg- vagy olajpala-tüzelésű erőművek, valamint a szén-, tőzeg- vagy olajpala-kitermeléssel kapcsolatos bányászati műveletek bezárásához nyújtott támogatás

Ezen a jogcímen nyereséges szén-, tőzeg- és olajpala-alapú erőművek idő (hasznos élettartam) előtti bezárásához adható támogatás, ezen felül versenyképtelen szén-, tőzeg- és olajpala-bányák és ilyen alapú energiatermelő üzemek bezárásával kapcsolatos rendkívüli költségek támogathatók. Szénerőműnek és szénbányának tekinti a CEEAG a ligniterőműveket és -bányákat is.

A nyereséges erőművek idő előtti bezárása a hasznos élettartam lejárt előtti bezárás vállalása esetén lehetséges, és a bezárás miatt kiesett nyereség kompenzálható. A támogatást pályázat alapján kell odaítélni, kivéve, ha a pályázók száma korlátozott. A kibocsátáscsökkentést számszerűsíteni kell.

A nem versenyképes erőművek és bányák rendkívüli költségeinek támogatása arra tekintettel adható, hogy a bezárások általában jelentős társadalmi és környezeti költségeket generálnak, ezért a tagállamok dönthetnek úgy, hogy a bezárási folyamatok társadalmi és regionális hatásainak enyhítése érdekében fedezik ezeket a rendkívüli költségeket. Támogatás kizárólag a nem versenyképes erőműveknek vagy bányáknak nyújtható. A CEEAG nem alkalmazható azokban az esetekben, amikor a versenyképtelen szénbányák bezárását elősegítő állami támogatásról szóló 2010. december 10-i 2010/787/EU tanácsi határozat⁷¹ alapján adható támogatás (a tanácsi

---

⁶⁹ CEEAG 400. pont

⁷⁰ CEEAG 403. pont

⁷¹ HL L 336/24., 2010.12.21.

határozat alapján bizonyos típusú szenet⁷² kitermelő bányák bezárásához nyújtható állami támogatás).

A környezetvédelmi előírások be nem tartásából származó költségek nem támogathatók. A támogatási összegnek a kedvezményezett rendkívüli költségeinek fedezésére kell korlátozódnia, és nem haladhatja meg a ténylegesen felmerült költségeket. Abban az esetben, ha a tagállam becslések alapján fedezi ezeket a költségeket, még mielőtt azok a kedvezményezettnél ténylegesen felmerülnének, utólagosan ellenőriznie kell számításait a kedvezményezett által az engedélyező hatósághoz benyújtott részletes kimutatások alapján, ideértve a felmerült rendkívüli költségek számláit vagy igazolásait is, és ennek megfelelően ki kell igazítania az adott összegeket. Amennyiben a támogatás mértéke ezekre a rendkívüli költségekre korlátozódik, a Bizottság vélelmezi a korlátozott piactorzító hatást. A kedvezményezettnek a támogatást úgy kell kezelnie, hogy az ne legyen átcsoportosítható ugyanazon vállalkozás más gazdasági tevékenységeire.

4.13. szakasz: Támogatás éghajlati, környezetvédelmi és energetikai kérdésekkel kapcsolatos tanulmányokhoz vagy tanácsadási szolgáltatásokhoz

E szakasz az éghajlattal, környezetvédelemmel és energiával kapcsolatos kérdésekben az ezen iránymutatás hatálya alá tartozó projektekhez vagy tevékenységekhez közvetlenül kapcsolódó tanulmányokhoz vagy tanácsadási szolgáltatásokhoz nyújtott támogatásra vonatkozik. Támogatás attól függetlenül nyújtható, hogy a tanulmányt vagy a tanácsadási szolgáltatást követően az ezen iránymutatás hatálya alá tartozó beruházás.

Az elszámolható költségek a projektekhez kapcsolódó tanulmányok vagy tanácsadási szolgáltatások költségei. A támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 60%-át. A támogatási intenzitás 20%-kal növelhető a kisvállalkozások nevében végzett tanulmányok vagy tanácsadási szolgáltatások, és 10%-kal a középvállalkozások nevében végzett tanulmányok vagy tanácsadási szolgáltatások esetében.

A CEEAG értékelése

A fentiek alapján elmondható, hogy a CEEAG elsősorban inkább a szakpolitikai változásokhoz való igazodás terén jelent komoly előrelépést az EEAG-hoz képest annak érdekében, hogy segítse az Unió által kitűzött éghajlatvédelmi, energetikai és környezetvédelmi célok teljesülését. Ugyanakkor a CEEAG-ban foglalt, főleg az energetikát és az energiatermelést érintő követelmények nem feltétlenül veszik figyelembe a tagállamok eltérő adottságait és erősen befolyásolhatják a tagállami energiamixek szabad kialakítását.

---

⁷² Az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága által a szén tekintetében megállapított nemzetközi kodifikációs rendszer értelmében kiváló minőségű, közepes minőségű és gyenge minőségű A. és B. csoportba sorolt szén.

A CEEAG egyik legellentmondásosabb eleme a földgáz támogathatósága, illetve annak feltételei. Az új iránymutatás a földgázt olyan energiaforrásként ismeri el, amelyre szükség lehet a nettó nulla szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttéréshez. Ezért a földgáz állami támogatásban részesülhet, de csak szigorú feltételek mellett, hogy elkerülhető legyen a lock-in hatás és a tisztább alternatív energiaforrásokba történő beruházások hátráltatása.

Viszont a CEEAG egyik fő célja a fosszilis energiahordozók használatának fokozatos megszüntetése, mivel azok egyszerűen összeegyeztethetetlenek az európai zöld megállapodás vállalásaival. A kiskapuk hozzájárulhatnak az Unió földgázfüggőségének fenntartásához, ami nem csak az energia-, de a geopolitikát is érinti. Másrészt, pont a kiskapuk tudnak átmeneti megoldásként szolgálni válsághelyzetekben (pl. koronavírus-járvány, ukrajnai orosz invázió). Megfigyelhető, hogy az aktuális események felülírhatják átmenetileg a hosszú távú uniós terveket, így az Európai Bizottság a háború gazdasági hatásaira való figyelemmel célul tűzte ki az energiaárak növekedésének visszaszorítását. E tervek között a legfontosabbak a közös gázbeszerzésre és gáztárolásra vonatkozó javaslatok voltak.⁷³

Környezetvédő civil szervezetek, mint például a ClientEarth, súlyos gazdasági és klímavédelmi hibának tartják, hogy a CEEAG a földgázt átmenetileg támogatható energiahordozónak tekint.⁷⁴ A Nemzetközi Energia Ügynökség (International Energy Agency, IEA) szerint fosszilis tüzelőanyag-infrastruktúra építése egyszerűen elfogadhatatlan és tudományosan szembe megy a klímaváltozás elleni harccal.⁷⁵ Csakhogy az Európai Bizottságnak egy olyan iránymutatást kellett alkotnia, amely 27 különböző háttérű és érdekű tagállamra vonatkozik, és amelyet többkevesebb kellemetlenséggel ugyan, de mindegyik alkalmazni tud. Ez az iránymutatás nem feltétlenül tartalmazza a jelen tudományos álláspont szerinti legambiciózusabb vállalásokat, és bizonyos értelemben inkább egy politikától sem mentes kompromisszumnak tekinthető.

A CEEAG alapján a gázinfrastruktúra támogatásának egyik kritériuma, hogy az adott infrastruktúrának készen kell állnia a hidrogén használatra is.⁷⁶ Több mint egy évtizede hasonló lehetőség volt új szénerőmű építésének támogatása esetén (a már akkor is közismert környezeti hatások nem kifejezett figyelembevételével) a „CCS-ready”⁷⁷ (carbon capture and storage, szén-dioxid-leválasztás és -tárolás) kritérium. Szlovénia meg is építette a Šoštanj 6 nevű lignit erőművet, ami egy pénzügyi katasztrófának bizonyult, hiszen az erőmű évente több tízmillió eurónyi veszteséget termel,⁷⁸ ráadásul ez esetben a lock-in hatás is érvényesült (egy szén-dioxid-intenzív jövő felé). Manapság mindenki arra törekszik, hogy a veszteségek minimalizálása mellett miként zárja be a fosszilis energiát hasznosító erőműveket. Ha új gázinfrastruktúra épülne, akkor néhány év múlva ott is ugyanaz lehet a helyzet, mint a Šoštanj 6 esetében.

⁷³ <https://tvi.kormany.hu/az-europai-bizottsag-ujabb-valsagkozlemenyt-fogadott-el>

⁷⁴ <https://www.clientearth.org/latest/documents/clientearth-reply-to-ceeag-consultation/> (hozzáférés: 2022. május 26.)

⁷⁵ <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050> (hozzáférés: 2022. május 26.)

⁷⁶ CEEAG 382. pont c) alpont.

⁷⁷ https://ec.europa.eu/clima/eu-action/carbon-capture-use-and-storage_en (hozzáférés: 2022. május 26.)

⁷⁸ <https://bankwatch.org/project/sostanj-lignite-thermal-power-plant-unit-6-slovenia> (hozzáférés: 2022. május 26.)

Továbbá a CEEAG szigorú feltételek mellett ugyan, de engedélyezi a gázinfrastruktúra támogatását, a nukleáris energiáét azonban nem.⁷⁹ Ez annak fényében különös, hogy az uniós taxonómiai rendelet⁸⁰, ami a fenntartható tevékenységek egységes osztályozási rendszere, azaz egy olyan minősítési rendszer, ami meghatározza, hogy mely gazdasági tevékenység nevezhető fenntarthatónak, a nukleáris energiát zöldnek nevezte.⁸¹

A megújuló energia felhasználásával előállított hidrogén valószínűleg szerepet fog játszani a nehezen karbonsemlegesíthető ágazatokban, de szinte biztos, hogy túl drága és kevés lesz ahhoz, hogy például energiatermelésre, fűtésre és szárazföldi szállításra használják. A CEEAG azonban ezt nagyrészt figyelmen kívül hagyja, és a hidrogént a felhasználási korlátozások nélkül kezeli. Azt sem biztosítja, hogy csak a tiszta (megújuló) hidrogén legyen támogatható, mivel támogatja az általa „alacsony szén-dioxid-kibocsátásúnak” nevezett hidrogént is, anélkül, hogy meghatározná, mi is ez. Ez megnyitja az utat a gázzal, a nukleáris energiával és klímapolitikai célokkal nem összeegyeztethető energiaforrások felhasználásával előállított hidrogén állami támogatása előtt.

A megújuló energiaforrások arányának gyors növelése elengedhetetlen, de nem minden megújuló energiaforrás egyenlően jó. A vízenergia és az erdei biomassza különösen károsítja a biológiai sokféleséget (nem is beszélve a biomassza elégetéséből származó szén-dioxid-kibocsátásról⁸²), de rossz helyen, rossz méretben vagy rossz tervezéssel alkalmazva bármelyik megújuló energiátípus káros lehet.

Továbbá, a kis méretű, kkv fókuszú projektek mentesülnek a CEEAG versenyeztetési eljárása alól. Ennek minden bizonnyal megvannak az előnyei, de bizonyos országokban problémásnak is bizonyulhat. Tekintettel arra, hogy a Bizottság kkv-ként határozza meg a 250 főnél kevesebb embert foglalkoztató, 50 millió eurót meg nem haladó éves árbevétellel és/vagy 43 millió eurót meg nem haladó éves mérlegfőösszeggel rendelkező vállalatokat, ez azzal fenyeget, hogy a projektek nagy része mentesül a tenderek alól, ami egyes vállalatok előnyben részesítésének, valamint a túl magasan megállapított támogatások révén a túlkompenzációnak a veszélyét vetíti elő. Ez arra is csábíthatja a vállalkozásokat, hogy feldarabolják projektjeiket annak érdekében,

---

⁷⁹ A nukleáris energia támogatása azonban nem esik az állami támogatási szabályok hatályán kívül, csak nem a CEEAG-t kell rá alkalmazni, hanem az általános állami támogatási szabályokat. Hasznos precedens a Bizottság 2014-es határozata a Hinkley Point C ügyben⁷⁹, amelyben a testület arra a következtetésre jutott, hogy az uniós állami támogatási szabályok lehetővé teszik az új atomerőmű építését és üzemeltetését támogató intézkedéseket (ezt később az uniós bíróságok is megerősítették). (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_14_1093 (hozzáférés: 2022. május 26.))

⁸⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198/13, 2020.6.22.)

⁸¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_22_712 (hozzáférés: 2022. május 26.)

⁸² <https://www.wwf.eu/?2128466%2F500-scientists-tell-EU-to-end-tree-burning-for-energy> (hozzáférés: 2022. május 26.)

hogy elkerüljék a tendereken való indulást és közvetlen állami támogatáshoz jussanak. Másrészt, minden kis projektre külön versenypályázatot kiírni irreálisan nagy és felesleges adminisztratív terheket róna a tagállami illetékes hatóságokra.

Összességében a CEEAG egy „puha” jogi eszköz (soft-law), ami indirekt módon vonatkozik a tagállamokra, de kizárólag az Európai Bizottságra kötő erejű, és a Bizottság gyakorlatán múlik az értelmezése. Az EU gazdasága közös érdekeken alapul, amelyeket végső soron az egységes belső piac képvisel szabad versennyel. A kérdés az, hogy az Unió jelen helyzetben hogyan értelmezi a „közös érdek” fogalmát a klímaváltozás vonatkozásában? Mennyire lesz hangsúlyos a környezetvédelem és az éghajlatváltozás elleni harc? Mennyire avatkozik bele a Bizottság a piaci folyamatokba, hogy zöldebb irányba mozdítsa az Uniót, és ezáltal szembeforduljon az EU egyik alapelvével, a korlátozásmentes szabad versennyel? Az állami támogatások megújuló energiatermelésre gyakorolt hatása kettős. Egyrészt a megújuló energiaforrások túlzott támogatása torzíthatja a versenyt a hagyományos energiaforrások kárára, de ami ennél is fontosabb, aránytalanul növelheti az időszakos energiaforrások arányát, és problémákat okozhat a villamosenergia-ellátásban. Másrészt az állami támogatások túlszabályozása és szigorú ellenőrzése megakadályozhatja az EU éghajlat- és energiacéljainak teljesítéséhez szükséges, kulcsfontosságú megújulóenergia-projektek indulását, ha az állami támogatások célja az intenzív energiaipar versenyképességének védelme. Egy ilyen helyzetben egyensúlyt kell teremteni a különböző legitim célok között. Mivel a CEEAG egy soft-law eszköz, a Bizottságnak minden lehetősége adott, hogy megfelelő szakpolitikával ezt a törekvő egyensúlyt létrehozza és fenntartsa.

A CEEAG tehát egy rugalmas dokumentum, aminek a tartalma lehetővé teszi a klímapolitikai célokhoz megfelelő tevékenységek támogatását, és kellő szabadságot ad a tagállamoknak a támogatási intézkedéseik tervezéséhez anélkül, hogy versenypolitikai szempontból nagyon elrugaszkodott volna a múltbeli megoldásoktól és az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pont kritériumaitól. Kérdés azonban, hogy a dokumentum simulékonysága a Bizottság joggyakorlatának tükrében mit jelent majd. Például energiapolitikai szempontból is sok múlik majd azon, hogy a lock-in hatás vizsgálatának kötelezettségét mennyire alkalmazza szigorúan az Európai Bizottság az egyedi ügyekben, mennyire engedi majd, hogy a rövid távú érdekek (különösen a mostani háborús és válsághelyzetben) felülírják a 2030-as és 2050-es célkitűzéseket. Így a CEEAG mérlegének megvonását el kell halasztanunk az első bizottsági határozatokig.

1. táblázat - Az EEAG és a CEEAG jogcímeinek összevetése

EEAG szerinti jogcím	CEEAG szerinti jogcím	Megjegyzés
Az uniós szabványok túlteljesítéséhez, illetve uniós szabványok hiányában a környezetvédelem szintjének emeléséhez nyújtott támogatás (ideértve az új járművek	Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére és elnyelésére nyújtott támogatás, a megújuló energia és az energiahatékonyság támogatása révén is (4.1. szakasz).	A környezetbarát járművek beszerzése eddig is lehetséges volt az EEAG alapján, de a CEEAG-ban részletes szabályok találhatóak az egyes típusokhoz és a kapcsolódó

EEAG szerinti jogcím	CEEAG szerinti jogcím	Megjegyzés
beszerzéséhez nyújtott támogatást) (3.2. szakasz).	Támogatás a tiszta mobilitásért (4.3. szakasz).	töltőinfrastruktúrához is (4.3.2. szakasz).
A jövőbeli uniós szabványokhoz való idő előtti alkalmazkodáshoz nyújtott támogatás (3.2. szakasz).	Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére és elnyelésére nyújtott támogatás, a megújuló energia és az energiahatékonyság támogatása révén is (4.1. szakasz).	A CEEAG alapján a szabvány hatálybalépése előtt 18 hónappal megvalósított, a szabványnak idő előtt megfelelő beruházásnak nincs ösztönző hatása; az EEAG alapján ugyanez a határidő egy év volt.
A környezetvédelmi tanulmányokhoz nyújtott támogatás (3.2. szakasz).	Az éghajlati, környezetvédelmi és energetikai kérdésekkel kapcsolatos tanulmányokhoz vagy tanácsadási szolgáltatásokhoz nyújtott támogatás (4.13. szakasz).	Szélesebb a CEEAG szerinti támogatások tárgyi hatálya (a tanácsadás is beletartozik).
A szennyezett területek szennyeződésmérsékléséhez nyújtott támogatás (3.2. szakasz).	A környezeti károk felszámolására, a természetes élőhelyek és ökoszisztémák rehabilitációjára, a biológiai sokféleség védelmére vagy helyreállítására, illetve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése érdekében hozott, természetesen alapuló megoldások végrehajtására nyújtott beruházási támogatás (4.6. szakasz).	A maximális támogatási összeg megállapításának módszere változatlan (a beruházási költség és az értéknövekmény különbsége), de nem csak szennyeződésmérséklés támogatható.
A megújuló energia termeléséhez nyújtott támogatás (3.3. szakasz).	Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére és elnyelésére nyújtott támogatás, a megújuló energia és az energiahatékonyság támogatása révén is (4.1. szakasz).	A CEEAG kifejezetten nevesíti a megújuló energiához kapcsolódó tárolás támogatását.
Az energiahatékonysági intézkedésekhez nyújtott támogatás, ideértve a kapcsolt energiatermelést, valamint a	Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére és elnyelésére nyújtott támogatás, a megújuló energia és az	A kapcsolt energiatermelés a CEEAG dekarbonizációs egyes jogcímébe (4.1. szakasz) került.

EEAG szerinti jogcím	CEEAG szerinti jogcím	Megjegyzés
távfűtést és távhűtést (3.4. szakasz).	energiahatékonyság támogatása révén is (4.1. szakasz). Támogatás az épületek energetikai és környezeti teljesítményének javításához (4.2. szakasz). A távfűtéshez és távhűtéshez nyújtott támogatás (4.10. szakasz).	Az épület-energiahatékonysági jogcím kibővült más beruházástípusokkal is (épület digitalizációja, elektromos töltőállomás stb.).
Az erőforrás-hatékonyság és különösen a hulladékgazdálkodás tekintetében nyújtott támogatás (3.5. szakasz)	Az erőforrás-hatékonyság és a körforgásos gazdaságra való átállás céljából nyújtott támogatás (4.4. szakasz)	A CEEAG szerinti jogcím rugalmasabb, pl. nem kizárólag csak a legmodernebb technológiák támogatását teszi lehetővé.
A szén-dioxid leválasztásához, szállításához és tárolásához (ideértve a szén-dioxid-leválasztási és -tárolási lánc egyedi elemeit is) nyújtott támogatás (3.6. szakasz).	Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére és elnyelésére nyújtott támogatás, a megújuló energia és az energiahatékonyság támogatása révén is (4.1. szakasz).	Az EEAG ezen korábbi jogcíme a CEEAG dekarbonizációs vegyes jogcímébe (4.1. szakasz) került, mint dekarbonizációs célú technológia.
A környezetvédelmi adókedvezmény vagy környezetvédelmi adó alóli mentesség formájában nyújtott működési támogatás (3.7.1. szakasz).	Adók vagy adójellegű díjak csökkentése formájában nyújtott támogatás (4.7. szakasz).	A CEEAG külön szabályozza azt az esetet, amikor környezetvédelmi adókedvezmény a támogatási forma pl. egy beruházáshoz (4.7.2. szakasz).
A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés támogatásának finanszírozásával összefüggő terhek csökkentése formájában megvalósuló támogatás (3.7.2. szakasz).	Az energiaigényes felhasználók villamosenergia-fogyasztására kivetett adójellegű díjak csökkentésének formájában nyújtott támogatás (4.11. szakasz).	A CEEAG alapján energetikai audit készítését kell vállalniuk a kedvezményezetteknek; a CEEAG tárgyi hatálya szélesebb.
Az energetikai infrastruktúrára irányuló támogatás (3.8. szakasz).	Az energetikai infrastruktúrára nyújtott támogatás (4.9. szakasz).	A CEEAG szerint támogatható infrastruktúra-kategóriák köre szélesebb (pl. hidrogén, szén-dioxid).

EEAG szerinti jogcím	CEEAG szerinti jogcím	Megjegyzés
A termelési kapacitások megfelelőségét biztosító intézkedéshez nyújtott támogatás (3.9. szakasz).	A villamosenergia-ellátás biztonsága érdekében nyújtott támogatás (4.8. szakasz).	A CEEAG szabályozása sokkal részletesebb, a szükségességet és a megfelelőséget alaposabban kell indokolni.
Értékesíthető engedélyek formájában nyújtott támogatás (3.10. szakasz).	Támogatás az üvegházhatást okozó gázoktól eltérő szennyezés megelőzéséhez vagy csökkentéséhez (4.5. szakasz).	A CEEAG alapján nem kizárólag kibocsátási engedélyek („kibocsátáskereskedelmi egységek”) formájában nyújtható támogatás.
Vállalkozások áthelyezéséhez nyújtott támogatás (3.11. szakasz).	A CEEAG-ban nem szerepel ilyen jogcím.	Az EEAG szerinti jogcím kibocsátáscsökkenést nem ír elő, csak a kibocsátás áthelyezését támogatja olyan helyre, ahol kevesebb kárt okoz, így valószínűleg nem támogatható a CEEAG alapján. Csökkentés esetén a 4.1. vagy a 4.5. szakaszok alkalmazhatók lehetnek, nagyon speciális esetben a 4.6. szakasz.
Az EEAG-ban nem szerepel ilyen jogcím.	A szén-, tőzeg- vagy olajpala-tüzelésű erőművek, valamint a szén-, tőzeg- vagy olajpala-kitermeléssel kapcsolatos bányászati műveletek bezárásához nyújtott támogatás (4.12. szakasz).	A 2010/787/EU tanácsi határozat teszi csak lehetővé szénbányák bezárásához a támogatást.

Forrás: szerzők saját szerkesztése

KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA UNIÓS ÁLLAMI TÁMOGATÁSI SZEMPONTBÓL

DR. VÁCI Orsolya¹

Tárgyszavak: közös agrárpolitika, állami támogatás, vidékfejlesztés, EMGA, EMVA

Az Európai Unió már 1962-ben közös agrárpolitikát (a továbbiakban: KAP) határozott meg annak érdekében, hogy elérje az egyes szerződésekben kitűzött célokat. A KAP jelenlegi célkitűzéseit az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés² (a továbbiakban: EUMSZ) 39. cikke³ tartalmazza.

Az EU költségvetésében a mezőgazdasági kiadások a 2014 és 2020 közötti időszakban 37,8%-ot, a mostani, 2021 és 2027 közötti időszakban 31%-ot tesznek ki. Ebből a mértékből is látszik, hogy az uniós versenyjogi szabályokat fokozottan szükséges alkalmazni annak érdekében, hogy a támogatások ne okozzanak torzulást a belső piacon.

A közös agrárpolitika keretében meghatározott célok elérését a következő két alap finanszírozza az uniós költségvetés keretében:

- az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap (a továbbiakban: EMGA)⁴ (a) közvetlen támogatást biztosít, és (b) piaci intézkedéseket finanszíroz;
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: EMVA)⁵ vidékfejlesztési intézkedésekhez nyújt forrásokat.

---

¹ A szerző a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (a továbbiakban: TVI) munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² HL C 202., 2016.6.7

³(1) *A közös agrárpolitika célkitűzései a következők:*

a) a mezőgazdasági termelékenység növelése a műszaki fejlődés előmozdításával, valamint a mezőgazdasági termelés ésszerű fejlesztésének és a termelési tényezők, így különösen a munkaerő lehető legjobb hasznosításának biztosításával;

b) ily módon a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével;

c) a piacok stabilizálása;

d) az ellátás hozzáférhetőségének biztosítása;

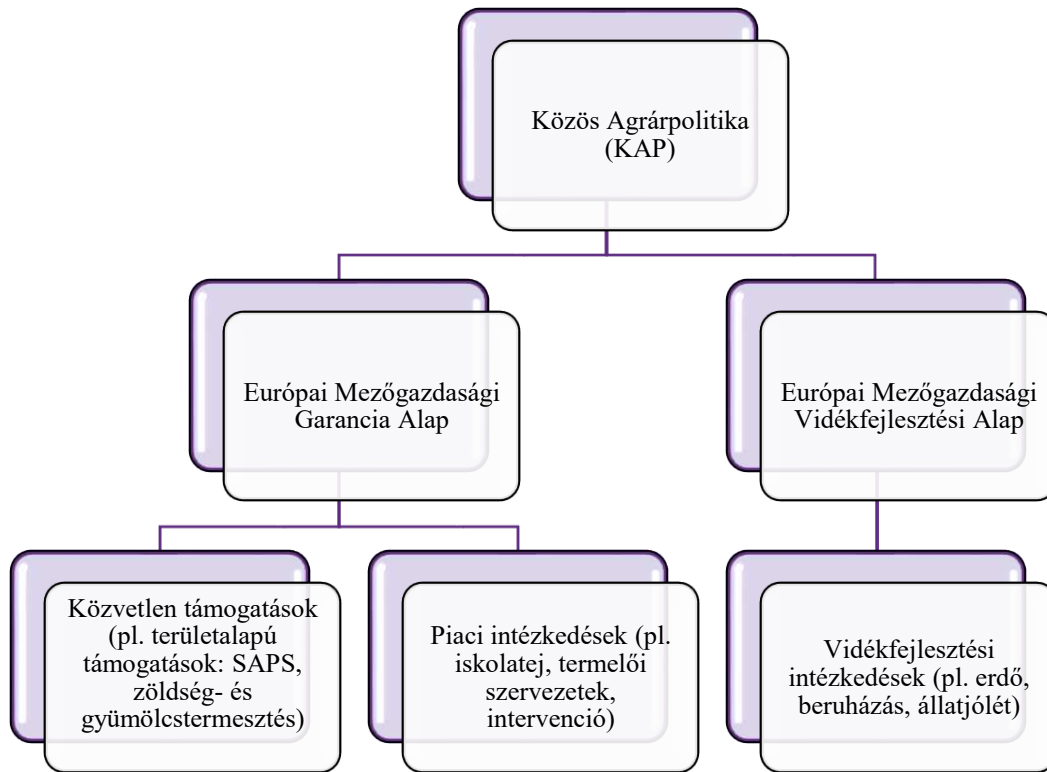
e) a fogyasztók elfogadható ár ellenében történő ellátásának biztosítása.

⁴ Angolul: European Agricultural Guarantee Fund (EAGF)

⁵ Angolul: European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)

1. ábra - A KAP felépítése a 2014-2020 és a 2021-2027 időszakokban

Forrás: szerző saját szerkesztése

A támogatások eltérő jellege, mértéke, a kedvezményezettek versenyképessége és a piacra gyakorolt hatásuk miatt a két alapra jelenleg versenyjogi szempontból eltérő szabályok vonatkoznak.

Az EUMSZ 42. cikke kimondja, hogy a versenyszabályokról szóló fejezet rendelkezései a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére csak olyan mértékben vonatkoznak, ahogyan azt a 39. cikkben megfogalmazott célkitűzések figyelembevételével az Európai Parlament és az Európai Tanács meghatározza.

Az EUMSZ 38. cikk (1) bekezdése szerint a mezőgazdasági termékek közé a következők tartoznak: a termőföld, az állattenyésztés és a halászat termékei, valamint az ezekhez a termékekhez közvetlenül kapcsolódó első feldolgozási szint termékei. Ezeket szokás Annex I-es termékeknek nevezni, felsorolásukat az EUMSZ I. melléklete tartalmazza (például az élő állatok, zöldségek, gyümölcsök, gabonafélék, stb.). Nem tartozik e cikk hatálya alá az erdők támogatása és az olyan élelmiszer feldolgozási folyamat, amelynek során egy Annex I-es termékből non-Annex termék lesz.

A fő szabály tehát agrár- és vidékfejlesztési támogatások esetén is az, hogy az uniós állami támogatási szabályokat⁶ kell alkalmazni, azonban az EUMSZ 42. cikke felhatalmazást ad az

⁶ EUMSZ 107-109. cikkek, a 107. cikk (1) bekezdése a következő:

Európai Parlamentnek és az Európai Tanácsnak, hogy speciális versenyjogi szabályokat határozzanak meg mezőgazdasági termékek termelése és kereskedelme esetén.

A következő pontokban részletesen áttekintjük, hogy

- a) mely intézkedések tekintetében élt a két szervezet az EUMSZ 42. cikke szerinti felhatalmazással, és határozott meg különös szabályokat, vagy
- b) e felhatalmazás hiányában az intézkedésekre milyen szabályokat szükséges alkalmazni.

A 2022 végéig hatályos szabályozás

A programozási időszak 2014 és 2020 közé esett, azonban a KAP 2020 utáni reformjára vonatkozó jogalkotási eljárások 2021. január 1-jéig nem zárultak le, ezért az Európai Parlament és az Európai Tanács elfogadták a 2020/2220 rendeletet⁷, amely a jelenlegi szabályokat két évvel (2022. december 31-ig) meghosszabbította.

EMGA forrásból finanszírozott kifizetések

Az EMGA forrásból a közvetlen kifizetéseket és a piaci intézkedéseket finanszírozza az Európai Unió. A közvetlen kifizetéseket kizárólag uniós forrásból, a piaci intézkedéseket uniós és nemzeti forrásból támogatják kiegészítő nemzeti támogatás vagy társfinanszírozás formájában.

EMGA forrásból finanszírozott közvetlen kifizetések

Az EMGA forrásból finanszírozott közvetlen kifizetések⁸ elsődleges mezőgazdasági termeléssel kapcsolatosak, például állattartással, zöldség-gyümölcs termesztéssel, földműveléssel, ezért

---

„Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.” E feltételeknek együttesen kell teljesülniük agrár- és vidékfejlesztési támogatások esetén is ahhoz, hogy az állami támogatási szabályokat alkalmazni kelljen.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020. december 23-i 2020/2220 rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról (HL L 437., 2020.12.28.)

⁸ Magyarországon a következő támogatások tartoznak ide:

1. az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatások igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet alapján igénybe vehető egységes területalapú támogatás (SAPS);
2. az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával

ezekre az EUMSZ 42. cikke alkalmazandó, azaz az Európai Parlamentnek és az Európai Tanácsnak lehetősége van, hogy eltérő szabályokat állapítsanak meg.

A közvetlen kifizetésekre az 1307/2013/EU rendelet⁹ vonatkozik, amelynek a 13. cikke mondja ki, hogy az 1307/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban végrehajtott kifizetésekre az EUMSZ 107., 108., és 109. cikke nem alkalmazandó. Az EUMSZ 107-109. cikkei tartalmazzák az uniós állami támogatási szabályokat.

Az 1307/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet a preambulumban rögzíti, hogy annak rendelkezései a verseny indokolatlan torzulásának megelőzése érdekében a támogatás nyújtásához megfelelő feltételeket határoznak meg, vagy ilyen feltételek Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) általi elfogadását helyezik kilátásba.

A fentiek alapján az EMGA forrásból finanszírozott közvetlen kifizetésekre nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni.

EMGA forrásból finanszírozott piaci intézkedések

Az EMGA-ból támogatott piaci intézkedések¹⁰ is mezőgazdasági termékek termelésével és kereskedelmével kapcsolatosak (pl. termelői csoportok támogatása), ezért az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá esnek.

---

fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igénybe vehető támogatás (EMGA zöldítési támogatás);

3. a termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól szóló 9/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igénybe vehető termeléshez kötött támogatások (EMGA termeléshez kötött közvetlen támogatások, kivéve az anyajuhtartás támogatás);
4. a fiatal mezőgazdasági termelők támogatásáról szóló 11/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igénybe vehető támogatás (EMGA fiatal mezőgazdasági termelők támogatása),
5. a mezőgazdasági kistermelői támogatásról szóló 16/2015. (IV. 9.) FM rendelet alapján igénybe vehető támogatás (EMGA mezőgazdasági kistermelői támogatás).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1307/2013/EU rendelete a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 608. o)

¹⁰ Például:

1. az óvoda- és iskolatej program szabályozásáról szóló 21/2017. (IV. 26.) FM rendelet
2. a cukorágazat szabályozásának egyes kérdéseiről szóló 2/2018. (VI. 22.) AM rendelet
3. a zöldség-gyümölcs termelői szervezetekről szóló 50/2017. (X. 10.) FM rendelet

A piaci intézkedésekre az 1308/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet¹¹ vonatkozik, amelynek 211. cikkének¹² (1) bekezdése tartalmazza az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseket. Fő szabály szerint az állami támogatási szabályokat alkalmazni kell a mezőgazdasági termékek előállítására és kereskedelmére, kivéve, ha

- a) a támogatás megfelel az 1308/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet szabályainak, és
- b) részben vagy teljesen az EMGA-ból finanszírozzák.¹³

Az uniós állami támogatási szabályokat a következő támogatások esetében sem kell alkalmazni:

- a méhészetre vonatkozó nemzeti kifizetések (215. cikk),
- a bor válság esetén történő lepárlásához nyújtott nemzeti támogatás (216. cikk),
- termékek gyermekek között történő elosztásához nyújtott nemzeti kifizetések (217. cikk),
- a diófélékre vonatkozó nemzeti kifizetések (218. cikk).

Az EMGA-ból finanszírozott támogatások kizárólag az 1307/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet és az 1308/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet szabályai szerint nyújthatók oly módon, hogy az uniós állami támogatási szabályokat ne kelljen alkalmazni a 2014 és 2020 közötti időszakban, mivel így a támogatásokra vonatkozó rendelkezések biztosítják azt, hogy az intézkedések nem torzítják a versenyt.

---

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1308/2013/EU rendelete a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20, 671. o.)

¹² „(1) Az EUMSZ 107-109. cikkét alkalmazni kell a mezőgazdasági termékek előállítására és kereskedelmére.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve az EUMSZ 107-109. cikkét nem kell alkalmazni a tagállamok által az alábbiak bármelyikének megfelelően és azzal összhangban nyújtott kifizetésekre:

a) az e rendelet szerinti, részben vagy egészben az Unió által finanszírozott intézkedések;

b) e rendelet 213-218. cikke.”

¹³ Az ezzel kapcsolatos preambulum bekezdések a következők:

(171) Az EUMSZ 42. cikkének megfelelően az EUMSZ versenyszabályokra vonatkozó rendelkezései a mezőgazdasági termékek előállítására és kereskedelmére kizárólag az uniós jog által az EUMSZ 43. cikke (2) bekezdésének keretében, és az ott megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott mértékig alkalmazandók.

(172) Tekintettel a mezőgazdasági ágazat sajátosságaira, valamint annak a teljes élelmiszer-ellátási lánc megfelelő működésétől való függésére, beleértve a valamennyi érintett ágazatra vonatkozó versenyszabályoknak az egész élelmiszerláncban - amely akár nagyon koncentrált is lehet - történő hatékony alkalmazását, különös figyelmet kell fordítani az EUMSZ 42. cikkében meghatározott versenyszabályok alkalmazására vonatkozó szabályra. A Bizottságnak ezért szorosan együtt kell működnie a tagállamok illetékes hatóságaival. Ezen túlmenően, a Bizottság által elfogadott iránymutatások adott esetben megfelelő eszközök arra, hogy iránymutatást nyújtsanak a vállalkozások és más érdekelt felek számára.

EMVA forrásból finanszírozott kifizetések

A vidékfejlesztési intézkedéseket a 2014 és 2020 közötti programozási időszakban pályázati felhívásokban¹⁴ tették közzé Magyarországon, míg az EMGA-ból nyújtott támogatások esetén jogszabályok tartalmazzák az intézkedéseket. EMVA forrásból támogatják például az erdők fenntartását, telepítését és az állattartást. Az EMVA szerteágazó területeinek egy része az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozik, másik része viszont nem. Így az Európai Parlament és az Európai Tanács az EMVA esetében is megállapíthat az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében foglalt állami támogatást tiltó szabálytól eltérő szabályozást.

Az EMVA támogatásokat uniós és nemzeti forrásból is finanszírozzák, utóbbi esetében tagállami társfinanszírozás vagy kiegészítő nemzeti támogatás formájában.

EMVA és az állami támogatási szabályok

Az EMVA forrásból nyújtott támogatások esetén a versenyszabályok alkalmazása már összetettebb feladat. A szabályokat az 1305/2013/EU rendelet¹⁵ tartalmazza. A rendelet 81. cikke – az állami támogatásokkal kapcsolatban – kimondja a következőket:

„(1) Amennyiben e cím másként nem rendelkezik, a tagállamok által nyújtott vidékfejlesztési támogatásra az EUMSZ 107., 108. és 109. cikkét kell alkalmazni.

„(2) Az EUMSZ 107., 108. és 109. cikke – az EUMSZ 42. cikkének alkalmazásában – nem vonatkozik az e rendelettel összhangban és annak megfelelően teljesített tagállami kifizetésekre, illetve egyéb, a 82. cikkben említett kiegészítő nemzeti finanszírozásra.”

A 82. cikk rendelkezik a kiegészítő nemzeti finanszírozásról:

„A tagállamoknak a 8. cikk (1) bekezdésének j) pontjában előírt vidékfejlesztési programban fel kell tüntetniük azon tagállami kifizetéseket, amelyek az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó műveletekhez kapcsolódnak, és amelyek célja, hogy a programozási időszak során bármikor kiegészítő finanszírozást biztosítsanak az uniós támogatás alá eső vidékfejlesztésre, és e kifizetéseket, amennyiben azok megfelelnek az e rendeletben előírt követelményeknek, a Bizottságnak jóvá kell hagynia.”

---

¹⁴ A Vidékfejlesztési Program éves fejlesztési keretének megállapításáról 1248/2016. (V. 18.) Korm. határozat tartalmazza a pályázati felhívásokat, a felhívások keretösszegét, és a meghirdetés tervezett dátumát.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1305/2013/EU rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 487. o.)

Az EMVA kapcsán az uniós állami támogatási szabályok alkalmazásának szükségességét a következő ábra foglalja össze:

2. táblázat - Állami támogatási (ÁT) szabályok alkalmazandósága a Vidékfejlesztési Program¹⁶ (VP) támogatásaira

	VP kifizetés			Tisztán tagállami finanszírozás
	EU társfinanszírozás	Tagállami társfinanszírozás	Pótlólagos tagállami társfinanszírozás (top up)	
42. cikk	ÁT szabályt nem kell alkalmazni	ÁT szabályt nem kell alkalmazni	ÁT szabályt nem kell alkalmazni	ÁT szabályt alkalmazni kell
42. cikken kívül (pl. erdészet, vidékfejlesztés, vagy olyan termék, ami nem Annex I)	ÁT szabályt alkalmazni kell			

Forrás: TVI, megjelent: Állami támogatások

(szerkesztette: Nyikos Györgyi, Dialóg Campus Kiadó 2018), 435. oldal alapján a szerző saját szerkesztése

Az EUMSZ szabályaival összhangban tehát az uniós állami támogatási szabályokat nem kell alkalmazni EMVA finanszírozott támogatás és a hozzá kapcsolódó kiegészítő nemzeti finanszírozás esetén sem, amennyiben

- a) a támogatás mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos, azaz a 42. cikk hatálya alá tartozik, például állattartó telepek fejlesztésének támogatása, állatjóléti támogatások, növénytermesztés támogatás, valamint az Annex I-es termékekkel kapcsolatos beruházások támogatása (azaz olyan berendezés megvásárlása vagy épület felépítése, amelynek célja, hogy Annex I-es terméket termeljenek, ilyen például egy malom építése, ahol búzát állítanak elő, vagy traktor vásárlása),
- b) végrehajtására a 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet alapján és annak megfelelően kerül sor, és
- c) az intézkedés az Európai Bizottság által jóváhagyott Vidékfejlesztési Programban szerepel.

Kizárólag e három követelmény együttes teljesülése esetén mentesül a támogatás az uniós állami támogatási szabályok alkalmazásának kötelezettsége alól.

¹⁶ A 2014-2022 magyar Vidékfejlesztési program itt található: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

Hangsúlyozandó, hogy az 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet 81-82. cikkei értelmében az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni kell az olyan támogatások esetén, amelyek a 42. cikk hatályán kívül esnek (például erdészeti támogatás, vidékfejlesztési támogatások, nem EUMSZ I. melléklete szerinti termék termelése, feldolgozása, és kereskedelme), illetve ezekhez kiegészítő nemzeti forrásból finanszírozott támogatások esetén is. E támogatásoknál is vizsgálni kell az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében rögzített fogalmi elemek teljesülését, vagyis azt, hogy az intézkedés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami támogatást valósít-e meg. Amennyiben ez megállapítható, az intézkedéshez összeegyeztethetőségi jogalapot szükséges keresni. A mezőgazdaság és erdészet támogatására – főszabály szerint – nem vonatkoznak az általános állami támogatási szabályok. Ezekről ágazat-specifikus szabályok rendelkeznek, melyek a következők:

- a Bizottság 2013. december 18-i, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1407/2013/EU rendelet¹⁷,
- a Bizottság 2013. december 18-i, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a mezőgazdasági ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1408/2013/EU rendelet¹⁸,
- a Bizottság 2014 június 17-i, a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 651/2014/EU rendelet¹⁹ (általános csoportmentességi rendelet),
- a Bizottság 2014. június 25-i, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 702/2014/EU rendelet²⁰ (agrár csoportmentességi rendelet).

Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendeletet és a fent említett rendeletekben foglalt uniós állami támogatási szabályokat együtt kell alkalmazni. Így amennyiben a tagállam például a vidékfejlesztési programjában szereplő erdőtelepítéshez és fásításhoz nyújtana támogatást, azt a 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikkével (Erdősítés és fásítás) és a 702/2014/EU bizottsági rendelet (Az erdőtelepítéshez és fásításhoz nyújtott támogatás) 32. cikkével összhangban teheti meg, azaz mind a kettő cikkben foglalt szabályokat be kell tartani.

Az erdészeti ágazatban és vidéki térségekben működő kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: kkv) számára kizárólag akkor nyújtható támogatás a 702/2014/EU bizottsági rendelet

¹⁷ HL L 352, 2013.12.24., 1. o., 2023. december 31-ig alkalmazható a rendelet (8. cikk)

¹⁸ HL L 352., 2013. 12.24., 9. o., 2027. december 31-ig alkalmazható a rendelet (8. cikk)

¹⁹ HL L 187., 2014.6.26., 1. o., 2023. december 31-ig alkalmazható a rendelet (59. cikk)

²⁰ HL L 193., 2014.7.1., 75. o., 2022. december 31-ig alkalmazható a rendelet (52. cikk)

szerint, ha az intézkedés szerepel a Vidékfejlesztési Programban, ezt szinte minden jogcím előírja a 702/2014/EU bizottsági rendeletben. Kivétel e szabály alól az erdészeti ágazatban a tudástranszfer, a tájékoztatási és a tanácsadási tevékenységek támogatása (702/2014/EU bizottsági rendelet 38. és 39. cikkek).

Amennyiben egy beruházás elsődleges mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos és a Vidékfejlesztési Programban szerepel, a támogatásra nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni. Ha azonban a beruházás élelmiszer feldolgozó üzemmel kapcsolatos, amelyben nem az EUMSZ I. melléklete szerinti (Annex I-es) terméket fognak előállítani, akkor az uniós állami támogatási szabályokat szükséges alkalmazni. Ez esetben a támogatás például az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikke (Beruházások tárgyi eszközökbe) és a 651/2014/EU bizottsági rendelet 14. cikke (Regionális beruházási támogatás) együttes alkalmazásával nyújtható. Ennél a megoldásnál a maximális intenzitás 50% lehet, még akkor is, ha a 651/2014/EU bizottsági rendelet szerint a hazai regionális támogatási térkép alapján kkv-k részére nyújtott támogatás esetén az intenzitás akár 70% is lehet.²¹

EMVA és a Vidékfejlesztési Program

Az EMVA-ból finanszírozott kifizetések végrehajtásához a Bizottság által jóváhagyott Vidékfejlesztési Program szükséges, amely részletesen tartalmazza az intézkedések feltételeit, az esetleges kiegészítő nemzeti finanszírozást és annak formáját is (például hitel, kamattámogatás).

A Vidékfejlesztési Program kialakítására és Bizottság általi elfogadására az 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet 6-12. cikkei alapján kerül sor.

Az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet II. melléklete rögzíti a támogatások maximális összegét. A támogatás mértékénél az adott művelethez közpénzből biztosított valamennyi hozzájárulás mértékét figyelembe kell venni, azaz az uniós és nemzeti forrást is, függetlenül attól, hogy azok az EUMSZ 107. cikk (12) bekezdésének értelmében állami támogatásnak minősülnek vagy sem.

Az 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet 59. cikk (9) bekezdése kimondja, hogy amennyiben az EMVA rendelet másként nem rendelkezik, a vállalkozások támogatására fordított közkiadásoknak meg kell felelniük az állami támogatásra vonatkozóan meghatározott támogatási határértékeknek. E rendelkezésekre tekintettel a támogatások maximális összegét több forrásból történő együttes finanszírozás esetén sem lehet túllépni. Például: ha egy beruházást

---

²¹ A 651/2014/EU bizottsági rendelet 14. cikke szerint nagyvállalkozások esetében a maximális intenzitás 50%, amit a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás (HL C 153/01, 2021.4.29., 1. o.) 186. pontja alapján kkv-k esetében 10 és 20 %-kal lehet növelni a 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 25. § (2) bekezdésével összhangban.

EMVA forrásból pályázati felhívás alapján és nemzeti forrásból kamattámogatással, kedvezményes hitellel vagy kedvezményes kezességvállalással is támogatnak, úgy a két támogatás együttes összege nem haladhatja meg a maximális támogatási összeget.

Az 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet (56) és (57) preambulumban bekezdései kapcsolódnak a 81. cikkhez, amely alapján megállapítható, hogy az állami támogatásokat – annak nyújtását megelőzően – be kell jelenteni a Bizottsághoz, vagy a Vidékfejlesztési Programban, vagy a 651/2014/EU bizottsági rendelet, illetve a 702/2014/EU bizottsági rendelet előírásainak megfelelően. Amennyiben azonban a 651/2014/EU bizottsági rendelet vagy a 702/2014/EU bizottsági rendelet rendelkezéseinek nem feleltethető meg a támogatás, úgy valamely iránymutatás rendelkezései szerint nyújtható.²²

2023-tól várható szabályozás

Az Európai Parlament és az Európai Tanács elfogadta a 2023 és 2027 közötti programozási időszakra vonatkozó szabályokat úgy, hogy a KAP felépítését változatlanul hagyta. A KAP-ot továbbra is két alapról finanszírozzák, amelyben az EMGA a közvetlen támogatásokat és piaci intézkedéseket, az EMVA a vidékfejlesztést támogatja.

Az új jogszabály az *Európai Parlament és a Tanács 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 rendelete* a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.²³

A 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet tartalmazza az EMGA közvetlen kifizetésekre, egyes piaci intézkedésekre²⁴ és az EMVA-ra vonatkozó rendelkezéseket. A piaci intézkedésekre az 1308/2013/EU parlamenti és tanácsi rendeletet is alkalmazni kell majd, melynek rendelkezései a korábbi időszakhoz képest uniós állami támogatási szempontból nem módosultak.

Az új szabályozás 146. cikke a következő (tartalmában azonos az 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet 81. cikkével):

„(1) Amennyiben e cím másként nem rendelkezik, az e rendelet alapján nyújtott támogatásra az EUMSZ 107., 108. és 109. cikkét kell alkalmazni.

²² Például: Az agrár- és erdészeti ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló európai uniós iránymutatások, 2014–2020 (2014/C 204/01)

²³ HL L 435., 2021.12.6., 1–186. o.

²⁴ III. fejezet gyümölcs- és zöldségágazat, méhészeti ágazat, borágazat, komlóágazat, olívaolaj- és étkezési olajbogyó-ágazat, egyéb ágazatok

(2) Az EUMSZ 107., 108. és 109. cikke nem vonatkozik a tagállamok által e rendelettel összhangban és annak megfelelően nyújtott támogatásokra, illetve az e rendelet 146. cikkében említett és az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó kiegészítő nemzeti finanszírozásra.”²⁵

A magyar megfogalmazás kissé ellentmondásos, de az angol szövegezés²⁶ pontosabb a tekintetben, hogy az EUMSZ 42. cikk hatálya alá eső támogatások esetén nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni (az EMGA-ból és az EMVA-ból finanszírozott intézkedések esetén sem).

A különbség tehát az, hogy a 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet fog az EMGA-ra is vonatkozni, ezért az új szabályozás értelmében a versenyszabályokat, így az uniós állami támogatási szabályokat az EMGA közvetlen kifizetések esetén is vizsgálni kell. Mivel azonban az EMGA közvetlen kifizetések és a piaci intézkedések a 2014-2020-as időszakban is mezőgazdasági termeléshez és kereskedelemhez kapcsolódtak, ezért várhatóan az uniós állami támogatási szabályokat az új programozási időszakban sem szükséges alkalmazni.

A korábbi Vidékfejlesztési Programot felváltja a KAP Stratégiai Terv (CAP Strategic Plan), amely már nem csak a vidékfejlesztési támogatásokat, hanem a közvetlen kifizetéseket és bizonyos piaci intézkedéseket is magában fogja foglalni. Az egyes beavatkozásoknak pedig tartalmazniuk kell, hogy az EUMSZ 42. cikkének hatályán kívül esnek-e, és alkalmazandó-e rájuk az uniós állami támogatásokra vonatkozó értékelés.

Az EMGA támogatások esetén többletkövetelmény a 2014 és 2020 közötti programozási időszakhoz képest, hogy a KAP Stratégiai Tervben fel kell tüntetni az intézkedéseket.

Összefoglalva tehát a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozó szabályok a 2014-2020-as időszakhoz képest némiképp változtak, de tartalmában ugyanazok maradtak. Attól függetlenül, hogy EMGA-ból vagy EMVA-ból finanszírozzák a támogatást, az uniós állami támogatási szabályok alkalmazásának szükségességét mindig vizsgálni kell. Például az új szabályozás alapján az EMGA közvetlen kifizetések akkor nem minősülnek állami támogatásnak, ha azokat a vonatkozó uniós rendeletekkel összhangban nyújtják, és a KAP Stratégiai Tervben szerepelnek. A két programozási időszakra vonatkozóan az alábbi táblázatok összegzik az uniós állami támogatási szabályok érvényesülését.

---

²⁵ A 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet vonatkozó preambulum bekezdése a következő „(126) Az e rendelet szerinti beavatkozástípusok támogatására az EUMSZ 107., 108. és 109. cikkét kell alkalmazni. Mindazonáltal a mezőgazdasági ágazat sajátosságaira tekintettel indokolt, hogy az EUMSZ említett rendelkezései ne legyenek alkalmazandók azokra a közvetlen kifizetések formájában megvalósuló beavatkozástípusokra és azokra a vidékfejlesztési beavatkozástípusokra, amelyek az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó műveletekhez kapcsolódnak és amelyek végrehajtására e rendelet alapján és annak megfelelően kerül sor, valamint azokra a tagállamok által teljesített kifizetésekre, amelyek célja, hogy kiegészítő nemzeti finanszírozást biztosítsanak uniós támogatásban részesített és az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó vidékfejlesztési beavatkozástípusokhoz.”

²⁶ (2) „Articles 107, 108 and 109 TFEU shall not apply to support provided by Member States pursuant to and in accordance with this Regulation, or to additional national financing referred to in Article 146 of this Regulation, falling within the scope of Article 42 TFEU”

2. táblázat - Állami támogatási (ÁT) szabályok alkalmazandósága az EMGA és az EMVA kifizetésekre a 2014-2022. időszakban

KAP 2014-2020			
EMGA		EMVA	
Közvetlen kifizetések	Piaci intézkedések	Vidékfejlesztési támogatások	
1307/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet	1308/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet	1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet	
Nem kell ÁT szabályt alkalmazni	Nem kell ÁT szabályt alkalmazni az a) az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó, b) 1308/2013/EU parlamenti és bizottsági rendelettel összhangban nyújtott kifizetésekre	Nem kell ÁT szabályt alkalmazni az a) EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó, b) 1305/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban nyújtott, és c) a Vidékfejlesztési Programban szereplő intézkedésekre	ÁT szabályt alkalmazni kell az EUMSZ 42. cikkének hatályán kívül eső intézkedésekre

Forrás: szerző saját szerkesztése

3. táblázat - Állami támogatási (ÁT) szabályok alkalmazandósága az EMGA és az EMVA kifizetésekre a 2023-2027. időszakban

KAP 2023-2027			
EMGA		EMVA	
Közvetlen kifizetések	Piaci intézkedések		Vidékfejlesztési támogatások
2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet	1308/2013/EU parlamenti és tanácsi rendelet	2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet	2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet
Nem kell ÁT szabályt alkalmazni az a) EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó,	Nem kell ÁT szabályt alkalmazni az a) EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó,	Nem kell ÁT szabályt alkalmazni az a) EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó,	Nem kell ÁT szabályt alkalmazni az a) EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó,
			ÁT szabályt alkalmazni kell az EUMSZ. 42. cikkének hatályán kívül eső intézkedésekre

KAP 2023-2027				
b) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályaival összhangban nyújtott,	b) 308/2013/EU parlamenti és bizottsági rendelettel összhangban nyújtott kifizetésekre	b) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályaival összhangban nyújtott,	b) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályaival összhangban nyújtott,	
c) KAP Stratégiai Tervben szereplő intézkedésre		c) KAP Stratégiai Tervben szereplő intézkedésre	c) KAP Stratégiai Tervben szereplő intézkedésre	

Forrás: szerző saját szerkesztése

MAGYARORSZÁGI TAPASZTALATOK A KÖZSZOLGÁLTATÁSI TÁMOGATÁSI JOGCÍMEK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOSAN

BARTOS Csilla¹

Tárgyszavak: közszolgáltatás, ellentételezés, általános érdekű gazdasági szolgáltatás, közszolgáltatási határozat, éves jelentés

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés² (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdése határozza meg az európai uniós versenyjogi értelemben³ vett állami támogatás fogalmát, és rögzíti az állami támogatás nyújtásának általános tilalmát. Az állami támogatás nyújtásának tilalma alól azonban vannak kivételek. Az egyik kivételt az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése nevesíti, amely alapján a tagállamoknak lehetőségük van az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának támogatására.

Fontos megjegyezni, hogy az általános érdekű szolgáltatások olyan szolgáltatások, amelyeket a tagállamok általános érdekűnek tekintenek, és a megbízott vállalkozás a tevékenységét kötelező jelleggel végzi. Az általános érdekű szolgáltatásokon belül megkülönböztethetünk gazdasági és nem gazdasági jellegű szolgáltatásokat. Utóbbiak nem tartoznak az állami támogatási szabályok hatálya alá. Nem gazdasági jellegű általános szolgáltatás például az árvízvédelem, vagy a légszennyezettség felügyelete.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások körébe azon szolgáltatások tartoznak, amelyeket a piac nem képes ellátni, vagy nem olyan módon/színvonalon és áron, mint ahogyan az állam azt elvárná.⁴ Például a 4-6 villamost feltételezhetően piaci alapon is érdemes lenne működtetni, a Szentlélek tér és a Hűvösvölgy között járó, majdnem mindig félig üres 29-es buszt azonban már nagy valószínűséggel nem.

Az uniós jog nem határozza meg, hogy mi tekinthető általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak. A meghatározás a tagállamok lehetősége és feladata.

---

¹ A szerző a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI) munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata (Hivatalos Lap C 326, 26/10/2012 o. 0001 – 0390)

³ Tóth Tihamér: *Az Európai Unió versenyjoga*. Budapest, CompLex, 2007.

⁴ A Bizottság közleménye az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról (HL C 8., 2012.1.11. 4. o.).

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások sokféle formát öltenek a tagállamokban, mivel a lakosság szükségletei, valamint igényei a különböző földrajzi, szociális és kulturális helyzetből fakadóan eltérnek. Elsősorban a tagállamok nemzeti, regionális vagy helyi hatóságai döntenek arról, hogy mit tekintenek általános érdekű szolgáltatásnak, valamint meghatározzák a szolgáltatás jellegét és alkalmazási körét.

A tagállami hatóságok azonban nem jelölhetnek ki közszolgáltatási kötelezettséget olyan szolgáltatásra vonatkozóan, amelyet a szokásos piaci feltételek mellett működő egyéb vállalkozások már kielégítően ellátnak, vagy képesek lennének ellátni az ár, az objektív minőségbeli sajátosságok, a folytonosság és a szolgáltatás hozzáférhetősége alapján.⁵

Ha egy adott szolgáltatásnyújtás már megvalósul ugyan a piacon, de az adott tagállam szerint valamilyen okból nem kielégítő feltételek mellett, például azért, mert a piac nem képes a szolgáltatást olyan színvonalon vagy áron kínálni, ami a hatóságok szerint kívánatos lenne, abban az esetben a tagállam ezt a szolgáltatást általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősítheti.⁶ A szolgáltatást azonban megkülönböztetésmentes alapon kell nyújtani.

A közszolgáltatással való megbízás történhet területi lefedettség alapján (például postai szolgáltatás, szállítás). A közszolgáltatás nyújtásának jellemzője, hogy a megfelelő minőségű szolgáltatásnyújtás mindenki számára elérhető, a megbízott vállalkozás tevékenysége kötelező jellegű, továbbá a szolgáltatónak az ellátás folytonosságát biztosítania szükséges.⁷

A vállalkozások általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával történő megbízásának több jogalapja is lehet. Így például a 360/2012/EU bizottsági rendelet⁸ vagy a közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabály⁹. A magyarországi jelentéstétel szempontjából azonban az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2012/21/EU határozata releváns, ezért ezt a határozatot mutatjuk be.

---

⁵ C-205/99. sz. Analir-ügy (EBHT 2001., I-1271. o., 71. pont).

⁶ A Bizottság közleménye az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról (HL C 8., 2012.1.11. 4. o.).

⁷ Európai Bizottság: Bizottsági szolgálati munkadokumentum. Útmutató az Európai Unió állami támogatási, közbeszerzési és belső piaci szabályainak az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra, és különösen az általános érdekű szociális szolgáltatásokra történő alkalmazásáról. Brüsszel, 29.4.2013. SWD(2013) 53 final/2. Online: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/new_guide_eu_rules_procurement_hu.pdf

⁸ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2012. április 25-i 360/2012/EU bizottsági rendelet (HL L 114., 2012.4.26., 8. o)

⁹ A közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabály (2011) 2012/C 8/03

A határozat

A Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2012/21/EU határozata (a továbbiakban: Határozat) szabja meg, hogy a tagállamok által, az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vállalkozások számára nyújtott ellentételezés milyen feltételekkel minősül a belső piaccal összeegyeztethetőnek.

A Határozat az alábbi esetekben alkalmazható:¹⁰

- a szállítás és a szállítási infrastruktúrán kívüli területeken általános gazdasági érdekű szolgáltatásokért nyújtott, éves szinten 15 millió EUR-t meg nem haladó, közszolgáltatásért járó kompenzáció;
- az egészségügyi ellátás területén;
- az egészségügyi és a hosszú távú ellátás, a gyermekgondozás, a munkaerőpiacra való belépés vagy visszatérés, a szociális lakhatás biztosítása, szociális szükségleteket kielégítő általános gazdasági érdekű szolgáltatások;
- a légi vagy tengeri szállítás területén, repülőterek és kikötők számára nyújtott közszolgáltatásért járó kompenzációra a Határozatban foglalt feltételek teljesülése esetén.

A Határozat hatálya alá tartozó, közszolgáltatásért járó kompenzációt nem kell bejelenteni a Bizottságnak, amennyiben teljesülnek a Határozatban foglalt feltételek.¹¹

A Határozat 5. cikke alapján az ellentételezés mértéke nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges költségek összegét, figyelembe véve az érintett bevételeket és az észszerű nyereséget.

A Határozat akkor alkalmazható, ha a vállalkozás általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával való megbízásának időtartama nem haladja meg a tíz évet.¹²

A vállalkozás általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával történő megbízásával kapcsolatos követelmény, hogy egy vagy több, a nemzeti jog szerint jogilag kötelező erejű aktus formájában kell rögzíteni.¹³ Az aktus (vagy aktusok) konkrét formáját az egyes tagállamok maguk határozzák meg. Eszerint megbízási aktus lehet: koncessziós szerződés és szolgáltatásra

---

¹⁰ 2012/21/EU határozat 2. cikk (1) bekezdése

¹¹ 2012/21/EU határozat 1. cikk.

¹² 2012/21/EU határozat 2. cikk.

¹³ A 2012/21/EU határozat 4. cikkében foglaltak értelmében.

irányuló közbeszerzési szerződés;¹⁴ minisztériumi programozási szerződés;¹⁵ törvény;¹⁶ (éves vagy többéves) szerződés; önkormányzati rendelet vagy határozat.

A Határozat 9. cikke alapján a tagállamoknak két évente jelentést kell készíteniük a Bizottság számára a megelőző két évben a Határozatnak megfelelően nyújtott ellentételezésekről. A jelentésnek tartalmaznia kell a vállalkozások által elvégzett tevékenységek leírását, a támogatási eszközök megnevezését (például közvetlen támogatás, garancia), a nyújtott támogatások gazdasági ágazonkénti összegét, az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával történt megbízások formáit és tartalmi elemeit, a megbízások átlagos időtartamát, a tagállam által a túlkompensáció elkerülésére és visszafizetésére hozott intézkedések meghatározását valamint az ellentételezési mechanizmus leírását.¹⁷

A jelentések tartalmazhatnak információt arra vonatkozóan, hogy a tagállam szembesült-e a Határozat alkalmazása során valamely szolgáltatás tekintetében nehézségekkel, vagy sor került-e harmadik felek általi panasz benyújtására.¹⁸

A cikk írásakor azok a jelentések voltak ismertek, amelyeket a tagállamok által a Bizottság részére 2020-ban nyújtottak be. E jelentések a 2018–2019. évben nyújtott támogatások vonatkozásában tartalmaznak adatokat nyilvános formában, melyek elérhetőek a Bizottság honlapján.¹⁹

A Magyarország által benyújtott jelentés

Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet alapján a támogatást nyújtóknak a támogatást nyújtást megelőzően a támogatási tervet meg kell küldeniük a Támogatásokat Vizsgáló Iroda (a továbbiakban: TVI) részére, amelyről a TVI állásfoglalást ad ki.

---

¹⁴ A Bizottság határozata a N 562/2005. számú állami támogatásról – Olaszország – „Proroga della durata della concessione della Società Italiana del Traforo del Monte Bianco (SITMN)”, HL C 90., 2007.4.25. European Commission: Competition Policy. Online: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N562_2005

¹⁵ A Bizottság határozata a NN 51/2006. számú támogatásról – Olaszország – Az állam által folyósított ellentételezés, ellenszolgáltatásként az általános postai szolgáltatás kötelezettségeiért 2000–2005-re, HL C 291., 2006.11.30.

European Commission: Competition Policy. Online: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN51_2006

¹⁶ Az Elsőfokú Bíróság T-289/03. sz. British United Provident Association Ltd (BUPA) ügyben hozott ítéletének (EBHT 2008., II-741. o.) 182. és 183. pont.

¹⁷ 2012/21/EU határozat 4. és 8. cikk.

¹⁸ 2012/21/EU határozat 8. cikk.

¹⁹ European Commission: Services of General Economic Interest (SGEI). Online: https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/sgei_en

A TVI a részére megküldött adatok alapján elkészíti a tagállami beszámolót, melyet megküld a Bizottság részére.

Magyarországon a Határozat 4. cikkében előírt megbízási kötelezettségnek a támogatást nyújtók szerződések (támogatási szerződés, közszolgáltatási keretszerződés, megbízási szerződés), vagy jogszabályok (törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet, önkormányzati rendelet) keretében tettek eleget. Magyarországon az általános gazdasági érdekű szolgáltatásról szóló határozat alapján nyújtott ellentételezés összege 2018-ban 190 millió euró, 2019-ben 146 millió euró volt.²⁰

1. táblázat - az általános gazdasági érdekű szolgáltatásról szóló határozat alapján nyújtott ellentételezés összege Magyarországon

2018. év	2019. év
190 millió euró	146 millió euró

Forrás: a Bizottság honlapján közzétett 2018-2019. évi jelentés alapján, szerző saját szerkesztése

A Határozat alapján az alábbi ágazatokban történt támogatásnyújtás 2018-2019. években:

- szociális szolgáltatások
- ingatlankezelés
- szállítás, szállításszervezés
- postai szolgáltatások
- energiaügy
- vízszolgáltatás, szennyvízgyűjtés, -kezelés
- kultúra
- városüzemeltetés, településfejlesztés
- kéményseprő-ipari közszolgáltatás
- temetkezési szolgáltatás
- zöldterület-kezelés
- építményüzemeltetés, épületfenntartás, építőipar
- mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás
- film-, videó-, televízióműsor-gyártás
- rádióműsor-gyártás

²⁰ A 2018. évi összegek 318 Ft/EUR éves átlagárfolyamon, a 2019. évi összegek 325 Ft/EUR éves átlagárfolyamon kerültek átszámításra.

A fenti felsorolással kapcsolatban fontos kiemelni, hogy tagállamonként eltérő, hogy az egészségügyi és szociális ágazat által végzett tevékenység gazdasági tevékenységnek tekinthető-e.²¹

Azon tagállamokban, ahol a kórházakat közvetlenül társadalombiztosítási járulékokból és más állami forrásokból finanszírozzák, és az egészségügyi szolgáltatások a lakosság számára térítésmentesek, a szolgáltatás ellátásának támogatása nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tekintettel arra, hogy a tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek.²² Magyarország esetében is teljesülnek ezen feltételek, mivel az egészségügyi és szociális rendszer által végzett tevékenységeket az állam finanszírozza, és a lakosság számára díjfizetés nélkül elérhetők²³. Ezen ágazat számára nyújtott támogatás így nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

A magyar jelentés alapján 2018-2019. évben a szociális ágazatban egy kedvezményezett részére történt a Határozat alapján ellentételezés, melyet helyi hatóság nyújtott egy önkormányzati tulajdonú vállalkozás részére. A kedvezményezett a szociális ágazatban esélyegyenlőségi közszolgáltatást, közfoglalkoztatást és fejlesztő foglalkoztatást végez. A részére nyújtott ellentételezés összege 2018. évben 345 748 eurónak megfelelő összeg, 2019. évben 336 382 eurónak megfelelő összeg.

Ingatlankezeléssel kapcsolatos tevékenység végzésével helyi önkormányzatok bíztak meg vállalkozásokat, melyek önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok karbantartását, felújítását, szociális lakások bérbeadását, helyiségek és egyéb nem lakás célú ingatlanok üzemeltetését, valamint egészségügyi-, sport- és közhivatali ingatlanok üzemeltetését végezték. A 7 kedvezményezett részére 2018-ban összesen 38 199 511 eurónak megfelelő összeget, 2019-ben 25 113 692 eurónak megfelelő összeget biztosítottak.

A közlekedésszervezési ágazatban a helyi hatóságok közszolgáltatási és közfeladatellátási szerződések alapján összesen 4 kedvezményezett részére nyújtottak támogatást a 2018-2019. években.

2. táblázat - Magyarországon a szállításszervezési ágazatban 2018-2019. évben nyújtott ellentételezés összege

2018. év	2019. év
40 023 459 euró	36 241 487 euró

Forrás: a Bizottság honlapján közzétett 2018-2019. évi jelentés alapján, szerző saját szerkesztése

²¹ Európai Bizottság: Bizottsági szolgálati munkadokumentum. Útmutató az Európai Unió állami támogatási, közbeszerzési és belső piaci szabályainak az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra, és különösen az általános érdekű szociális szolgáltatásokra történő alkalmazásáról. Brüsszel, 29.4.2013. SWD(2013) 53 final/2.

²² Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról szóló közleményében (2016/C 262/01).

²³ A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény.

A Határozat alapján került sor az egyetemes postai szolgáltatás nyújtásának ellentételezésére Magyarország teljes területén. A szolgáltatásnyújtással történő megbízás jogszabályban való kijelöléssel és közszolgáltatási szerződés keretében valósult meg (a megbízás időtartama 8 év). A támogatás folyósítása egy kedvezményezett részére, központi hatóság által történt.

A vízszolgáltatás, szennyvízgyűjtés, -kezelés ágazatban 6 kedvezményezett részére történt támogatásnyújtás a Határozat alapján. A támogatások folyósítása helyi-, illetve a központi hatóságok által történt.

3. táblázat - Magyarországon a vízszolgáltatás, szennyvízgyűjtés, -kezelés ágazatban 2018-2019. évben nyújtott ellentételezés összege

2018. év	2019. év
67 231 308 euró	13 746 425 euró

Forrás: a Bizottság honlapján közzétett 2018-2019. évi jelentés alapján, szerző saját szerkesztése

Az alábbi táblázat az energiaügy, a városüzemeltetés, a zöldterület-kezelés, az építményüzemeltetés, a kéményseprő-ipari közszolgáltatás és a temetkezési szolgáltatás ellentételezéséről tartalmaz összefoglaló információkat.

4. táblázat - Magyarországon az energiaügy, a városüzemeltetés, a zöldterület-kezelés, az építményüzemeltetés, a kéményseprő-ipari közszolgáltatás és a temetkezési szolgáltatás ágazatban 2018-2019. évben nyújtott ellentételezés összege

	Kedvezményezet- tek száma	2018. év	2019. év
energiaügy	5	6 757 867 euró	23 501 067 euró
városüzemeltetés	9	5 224 229 euró	2 951 586 euró
zöldterület-kezelés	3	143 125 euró	13 673 657 euró
építményüzemeltetés	2	17 700 euró	4 901 453 euró
kéményseprő-ipari köz- szolgáltatás	1	7 690 818 euró	5 875 463 euró
temetkezési szolgáltatás	1	8 652 324 euró	2 265 363 euró

Forrás: a Bizottság honlapján közzétett 2018-2019. évi jelentés alapján, szerző saját szerkesztése

A 2020-2021. évben nyújtott ellentételezésekről a tagállamoknak 2022. június 30-ig kell beszámolót benyújtaniuk a Bizottság részére, így az ebben az időszakban nyújtott támogatások összegéről a cikk lezárásának idején még nem áll rendelkezésre adat.

Összegzés

A 2018-2019. évek adatait tartalmazó jelentés tükrében megállapítható, hogy a Határozat alapján különböző tevékenységek minősülhetnek általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak. Magyarországon többnyire helyi önkormányzatok bíznak meg vállalkozásokat általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával.

KERESKEDELEMRE GYAKOROLT HATÁR KÉRDÉSE A BIZOTTSÁGI ÉS BÍRÓSÁGI JOGESETEK TÜKRÉBEN

HARGITA Eszter – STAVICZKY Péter¹

Tárgyszavak: kereskedelem érintettsége, ex post vizsgálat, helyi hatás, marginális hatás

Jelen cikkben az állami támogatási fogalom hat eleme (gazdasági tevékenység, állami forrás, előny, szelektivitás, versenyre és kereskedelemre gyakorolt hatás) közül, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatással kapcsolatos esetjogot és az Európai Bizottság legújabb döntéshozatali gyakorlatát mutatjuk be azzal összefüggésben, hogy egy támogatási program bevezetésekor mennyiben érdemes a kereskedelem érintettségének hiányára hivatkozva kikerülni az uniós állami támogatássá minősítést és így további feltételek betartását előíró állami támogatási szabályok alkalmazását.

A vonatkozó bizottsági és bírósági esetjog megértéséhez az alábbiakat érdemes szem előtt tartani.

Az állandó joggyakorlat alapján az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikkének (1) bekezdése értelmében nem kell kimutatni a támogatás tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt valós vagy tényleges hatásait², a hatás bekövetkezésének lehetősége elegendő,³ illetve az Európai Bizottságnak (a továbbiakban: Bizottság) az általa vizsgált állami intézkedések elemzése során határozatában elegendő bemutatnia azt, hogy a támogatás képes ilyen hatásokat kiváltani.⁴ Ez szinte biztosan teljesül a liberalizált gazdasági ágazatokban tevékenykedő vállalkozások esetében,⁵ hiszen a támogatásból származó előnyt a kedvezményezett felhasználhatja más tagállamban is, illetve az intézkedés megnehezítheti más uniós tagállamokban bejegyzett cégek tevékenységét a támogatást nyújtó országban. Ebből következően a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás jelentkezhethet a csak belföldi földrajzi piacokon tevékenykedő vállalkozások tekintetében is.⁶ Ezen túlmenően nem lényeges

---

¹ Hargita Eszter a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI), Staviczky Péter Magyarország brüsszeli Állandó Képviselőtének munkatársa. A cikkben megjelenő véleményük nem tekinthető a TVI vagy az Állandó Képviselőlet hivatalos álláspontjának.

²A C-372/97. sz. Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 44. pontja

³A C-148/04. sz. Unicredito Italiano SpA kontra Agenzia delle Entrate ügyben hozott ítélet, Ufficio Genova I 55. pont.

⁴A C-387/92. sz. Banco Exterior de España ügyben hozott ítélet 15. pontja

⁵A C-409/00. sz. Spanyolország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 75. pontja.

⁶A C-310/99. sz. Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 84. pontja.

szempont, hogy a kedvezményezettnek milyen céljai vannak az EU-n belüli vagy az azon kívüli új piacokra való jutással kapcsolatban, és az sem, hogy a kedvezményezett kis-, közép- vagy nagyvállalkozás-e.⁷

Figyelembe véve a fenti megállapításokat, a kedvezményezett kilétének ismerete és ebből következően a kereskedelemre gyakorolt esetleges hatás vizsgálata nélkül nehéz előzetesen kizárni, hogy a támogatásnak valós vagy legalábbis potenciális hatása lehet a kereskedelemre, figyelembe véve, hogy a gazdasági jelenlét sok esetben már önmagában együtt jár a kereskedelemre gyakorolt hatással.

Az uniós joggyakorlat fenti, igen széles értelmezésétől némiképp eltérve az Európai Bizottság 2015-2016 között számos olyan esetben⁸ hozott határozatot, ahol a kereskedelemre gyakorolt hatás marginális mértékét jelölte meg annak okaként, hogy bizonyos intézkedések nem minősülnek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak. A Bizottság rendszerintú gondolkodásának tényét alátámasztja, hogy mindkét évben egyszerre, azaz egy napon fogadta el ezeket a döntéseket. A 11 esetből azonban csak öt vonatkozott támogatási programra vagy olyan intézkedésre, amelynek több kedvezményezettje volt. A döntések többsége panasz

---

⁷A C-234/84. sz. Belgium kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 23. pontja.

⁸ SA.37432 Hradec Králové közkórházak, Csehország –

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257188/257188_1653409_55_2.pdf

SA.37904 Gyógyászati központ Durmersheimben, Németország –

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37904

SA.33149 „Wirtschaftsbüro Gaarden” állami projektársaság Kielben, Németország –

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/255742/255742_1654058_82_2.pdf

SA.38035 Landgrafen Klinika, Németország –

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257187/257187_1653215_83_2.pdf

SA.39403 Lauwersoog kikötőnek nyújtott beruházási támogatás, Hollandia –

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256021/256021_1668108_140_2.pdf

SA.37963 Glenmore Lodge, Egyesült Királyság –

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256221/256221_1657697_67_2.pdf

SA.38208 Tagok által tulajdonolt golf-klubok, Egyesült Királyság –

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256220/256220_1657664_57_2.pdf

SA.38920: Santa Casa da Misericórdia de Tomar, Portugália –

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/264975/264975_1780610_122_2.pdf

SA.43983: BLSV Nordbayern Sporttábor, Németország –

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/261957/261957_1835440_98_2.pdf

SA.44942: Helyi média baszk nyelven, Spanyolország –

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/263573/263573_1784465_97_2.pdf

SA.45512: A katalán nyelv a sajtóban, Spanyolország –

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/264487/264487_1783453_87_2.pdf

SA.44692: Wyk on Föhr kikötője, Németország –

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/263165/263165_1771610_134_2.pdf

alapján indult vizsgálat eredményeként született. Ezekben az esetekben egyéni kedvezményezett részesült a vélt támogatásban, így relatíve könnyen meghatározható volt a támogatott gazdasági tevékenység, beleértve a kedvezményezett vevőit és potenciális versenytársait.

A szóban forgó esetekben a Bizottság két szempontból értékelte az érintett intézkedések kereskedelemre gyakorolt lehetséges hatását:

1. A támogatott tevékenységnek pusztán helyi hatása van-e, vagyis csak a közeli, az adott tagállamon belüli földrajzi területről érkező vevők, felhasználók érdeklődnek, illetve hajlandók igénybe venni az érintett szolgáltatást/terméket?
2. A tevékenység támogatása nem szorítja-e ki más külföldi (EU-s tagállamokból érkező) befektetők magánberuházásait ugyanazon gazdasági ágazatban?

A több kedvezményezettrel rendelkező intézkedésekkel kapcsolatban a fent említett esetekben fontos kiemelni, hogy a kedvezményezettek a bizottsági vizsgálat időpontjában ismertek voltak. Ez lehetővé tette a Bizottság számára, hogy részletes és „személyre szabott” értékelést végezzen a kereskedelemre gyakorolt hatásról, amely alapján arra a következtetésre jutott, hogy a tényadatok szerint a támogatott tevékenység nincs hatással a kereskedelemre.

Ezek a támogatási programok a következők.

SA.38208 - Tagok által tulajdonolt golf-klubok, Egyesült Királyság

Ennek a vizsgálatnak a fókuszában az Egyesült Királyság által a tagok tulajdonában lévő golfklubok számára biztosított társasági adó- és ingatlanadó-mentesség állt. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a klubok szolgáltatásokat nyújtottak (golfpályáik használata, bár- és vendéglátás, szállás, konferenciák és esküvők), de szinte kizárólag a helyi piacra. Az intézkedés állítólagos kedvezményezettjei a golfklub-tagok által létrehozott helyi egyesületek voltak, amelyek nem kereskedelmi célból jöttek létre, és golfozási vagy egyéb rekreációs lehetőséget biztosítottak alapvetően helyi ügyfeleknek, azaz tagoknak és látogatóknak.

Az intézkedés nem vonatkozott azokra a golfklubokra, amelyek ismertségük vagy földrajzi elhelyezkedésük következtében képesek voltak látogatókat vonzani a nemzetközi piacról.

Ami a határokon átnyúló befektetések vagy letelepedés feltételeit illeti, az adómentességek csak a nagyon korlátozott kereskedelmi tevékenységet folytató kis helyi golfklubokra vonatkoztak, amelyek a *Community Amateur Sports Clubs*-hoz (amatőr sportklubok egyesült királyságbeli szervezete) tartoztak. Ezek a golfklubok – a Bizottság álláspontja szerint – alkalmatlanok arra, hogy jelentős mértékben vonzzák a külföldi befektetőket. Ezért a Bizottság arra a következtetésre jutott, joggal feltételezhető, hogy a határozat hatálya alá tartozó intézkedéseknek a határokon átnyúló befektetésekkel vagy letelepedésekkel kapcsolatos döntések tekintetében legfeljebb csak marginális hatásuk lesz.

Csak a teljesség kedvéért jelezzük, a Bizottság ellenőrizte az általános csoportmentességi rendelet⁹ alkalmazhatóságát is a szóban forgó támogatásra. E tekintetben úgy találta, hogy az intézkedés megfelel az általános csoportmentességi rendelet 55. cikkében foglalt követelményeknek. Így még ha ez esetben teljesülne is az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének összes feltétele (beleértve a kereskedelem érintettségére vonatkozó feltételt), az intézkedés összeegyeztethető a belső piaccal. A Bizottság ezzel azt akarta megelőzni, hogy a határozat az Európai Unió Törvényszéke (a továbbiakban: Törvényszék) előtti sikeres megtámadása esetén újabb határozatot kelljen hoznia a támogatás összeegyeztethetőségéről.

SA.37432 Hradec Králové közkórházak, Csehország

Az eset a Hradec Králové régió regionális kórházainak beruházási és nem beruházási támogatásairól szólt. Az érintett kórházak általános egészségügyi szolgáltatásokat nyújtottak a helyi lakosok számára, nem szakosodtak semmilyen tevékenységre, és a férőhelyek számát a térség lakosságának igényeihez igazították (a bizottsági döntést megelőző időszakban csökkentették is). A döntést megelőző három év során a kórházakban ellátott betegek lakóhelyének ellenőrzése után kiderült, hogy 100 000 ellátott beteg közül körülbelül egy (0,001%) érkezik másik EU-tagállamból.¹⁰

Határozatában a határokon átnyúló befektetések vagy letelepedés feltételeire gyakorolt hatást vizsgálva a Bizottság megjegyezte, hogy a régió kórházaiban nincs nyoma határokon átnyúló befektetéseknek. Az intézkedés kedvezményezettjeihez hasonló szolgáltatásokat nyújtó külföldi befektető nem volt található a régióban. Ezért a Bizottság úgy ítélte meg, nem várható, hogy az intézkedések a határokon átnyúló befektetések és a tagállamok közötti letelepedés feltételeire marginálisnál nagyobb hatást gyakoroljanak, vagyis eltántorítsanak befektetőket kórház üzemeltetésétől a régióban, ha egyáltalán van ilyen hatás.

Az előző esethez hasonlóan a Bizottság a határozatában kitért az intézkedés összeegyeztethetőségére az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra (a továbbiakban: ÁGÉSZ) vonatkozó szabályok¹¹ szerint, mindezt azért, hogy a döntését bírósági eljárás esetén védhetőbbé tegye.

A Bizottság végső következtetése azt volt, hogy az intézkedés a kereskedelemre gyakorolt hatásának hiánya miatt nem minősül állami támogatásnak, emellett másodlagos érvként megállapította, hogy az intézkedés az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése és az ÁGÉSZ-ekre vonatkozó állami támogatási szabályok szerint összeegyeztethető a belső piaccal.

A fenti két esetben hozott határozatok azt az üzenetet küldik minden támogatást nyújtónak, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma nagyon tág, ugyanakkor ezen belül a Bizottság a múltbeli tapasztalatok alapján korlátozott vizsgálatot végez a potenciális befektetőkre

⁹A Bizottság 2014. június 17-i 651/2014/EU rendelete a Szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról; HL L 187., 2014. június 26.

¹⁰ Ezek minden valószínűség szerint sürgősségi esetek voltak, amikor a beteg nem mérlegel, hogy melyik egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézményt válassza, hanem a lehető legközelebbi szolgáltatását veszi igénybe.

¹¹ https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/sgei_en

gyakorolt hatásokról. A Bizottság feltételezhetően nem érezte teljesen jogbiztonságot adónak, hogy döntésénél csak ennek a kritériumnak való meg nem felelést vegye alapul, így határozataiban – feltételes jelleggel – összegegyeztetetőségi vizsgálatot is végzett.

SA.33149 „Wirtschaftsbüro Gaarden” állami projektársaság Kielben, Németország

A vizsgálat fókuszában a Kiel városában működő kisvállalkozásoknak üzleti tanácsadási szolgáltatásaihoz nyújtott támogatás állt. A település vezetése – közbeszerzés nélkül – helyi üzleti tanácsadó irodát hozott létre, amely a város költségvetéséből kapott támogatást, és a város egyik részén (Gaarden) nyújtott szolgáltatásokat a vállalkozások számára. Egy helyi tanácsadó cég panaszt nyújtott be a Bizottsághoz, ebben arra hivatkozott, hogy a városi tanácsadó iroda állami támogatásban részesült, amely lehetővé teszi számára, hogy egyes szolgáltatásait ingyenesen nyújtsa.

Az eljárás során Németország egyrészt kifejtette, hogy a Kiel-Gaardenben a gazdasági helyzet rosszabb, mint általában a város többi területén, emellett Schleswig-Holstein szövetségi tartomány is fejletlen a többi német tartományhoz képest.

Másrészt Németország azzal is érvelt, hogy a tanácsadó iroda (Wirtschaftsbüro) információs és hálózati platformként szolgál a szóban forgó városrészben tapasztalható munkanélküliség és társadalmi nehézségek közvetlen kezelésére, valamint tanácsadó és támogató szolgáltatásokat kínál. Ezek közé tartozik többek között

- tájékoztatás, figyelemfelkeltés és oktatás
  - o a lehetséges finanszírozási lehetőségekről, valamint
  - o tanácsadási és tanácsadói szolgáltatások igénybevételének lehetőségéről, ideértve a tartományi befektetési bank (Investitionsbank Schleswig-Holstein), a kereskedelmi kamara vagy az ipari kamara által nyújtott támogatást,
- tájékoztató rendezvények szervezése a Gaarden városrészben működő cégek számára fontos speciális témákban vagy kérdésekben,
- szemináriumok/képzési lehetőségek szervezése,
- az iskolából a munkába való átmenet segítése,
- a vállalkozások támogatása gyakornokok keresésében,
- kapcsolatfelvétel a szakképző és egyéb iskolákkal, valamint
- a mikrohitel szervezésének támogatása.

Ezek a támogatási szolgáltatások minden esetben Kiel-Gaarden, mint üzleti helyszín népszerűsítéséhez kapcsolódnak.

Ezen információk alapján a Bizottság azt az álláspontot alakította ki, hogy a kedvezményezett tevékenységének jellege és mértéke tisztán helyi jellegű. A nyújtott szolgáltatások kizárólag a helyi piacot szolgálják ki, nevezetesen Kiel-Gaarden városrészt (Kiel 242 000 lakosa közül

19 000 fő él Gaardenben), csak nagyon kis cégeket szólítanak meg ügyfélként, és a kedvezményezett a tevékenységét kis létszámmal végzi. Emellett fontos szempont az is, hogy a járás gazdaságában a gazdasági szereplők kisméretűek.

A Bizottság álláspontja szerint a panaszos is csak helyi szintű tevékenységet folytat, így nem valószínű, hogy más tagállamokból vonzana ügyfeleket, továbbá nincs pozitív bizonyíték a határokon átnyúló befektetésekre az olyan szolgáltatások terén, amelyek alapvető tanácsadást nyújtanak a szociálisan rászoruló városi területeken működő mikrovállalkozásoknak.

A fentiek alapján a Bizottság szerint nem feltételezhető, hogy az állítólagos támogatás bármilyen hatással lehet azokra a feltételekre, amelyek meghatározzák a határokon átnyúló befektetéseket vagy letelepedést az üzleti tanácsadási szolgáltatások terén.

Mindezek a tényezők alapján a kereskedelemre gyakorolt hatás hiánya miatt a Bizottság kizárta az állami támogatás jelenlétét a Wirtschaftsbüro szintjén.

Érdemes megjegyezni, hogy ebben a határozatában – más, hasonló esetektől eltérően – a Bizottság nem foglalkozott a Wirtschaftsbüro felhasználóinak nyújtott közvetett támogatás kérdésével, függetlenül attól, hogy fizetnek-e piaci árat a szolgáltatásokért vagy sem.¹²

SA.45512: A katalán nyelv a sajtóban és SA.44942: Helyi média baszk nyelven, Spanyolország

A két hasonló spanyol ügyben a támogatás nyújtására két kisebbségi nyelv (katalán és a baszk) fennmaradása érdekében került sor. A támogatás összege relatíve alacsony volt, az egyik esetben átlagosan 48 ezer euró/év/kedvezményezett volt a keret, a másik esetben egy millió euró alatti költségvetést 50-100 kedvezményezett között terveztek szétosztani.

A Bizottság mind a két esetben úgy ítélte meg, hogy az érintett földrajzi piac helyi vagy regionális, és a kisebbségi nyelvekkel kapcsolatos értékek megőrzése kizárólag egy adott régió közösségét célozza, így a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége, a látogatók vagy felhasználók más tagállamokból való vonzása nem feltételezhető. Külföldi befektető jelenlétét sem tartotta valószínűnek a Bizottság a két érintett termékpiacon (katalán nyelvű sajtó és a baszk nyelvű média), így az állami beavatkozások a Bizottság szerint nem rendelkeztek kizorító hatással.

A Bizottság új gyakorlatának bírósági értékelése

A fent bemutatott esetekben követett bizottsági logika és érvelés gyakran feltételezéseken is alapul. Emiatt a döntéseket követően nem volt egyértelmű, hogy a tagállamok milyen bizonyossággal alkalmazhatják a Bizottságnak ezt az új megközelítését. A tagállamok közötti kereskedelem érintettségének hiányára alapozott döntések közül egy egyedi esetet érdemes kiemelni,

---

¹² Hasonlóan az SA.41540 (2015/N) Tudományos és Technológiai Parkok (STP) esetéhez, ahol a Bizottság igen részletesen elemezte, a közvetett támogatások mértékét, és annak nyilvántartását várta el a tagállamtól.

amikor a szlovéniai Kommunala Izola területén található kisebb kikötő támogatása kapcsán hozott, állami támogatás jelenlétét kizáró határozatot¹³ az olaszországi panaszos a Törvényszék előtt megtámadta.¹⁴ A Törvényszék elfogadta a Bizottság érvelését, és a keresetet 2019-ben elutasította. Így elmondható, hogy a Bizottság megközelítése már a Törvényszék támogatását is élvezzi, és a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének hiányára alapuló érvelés bizonyos esetekben az uniós bíróság felülvizsgálat próbáját is kiállja.

Következtetések

A bemutatott esetek többsége panaszon alapult, amiből az is következik, hogy a helyi intézkedések is hatással lehetnek a versengő vállalkozásokra. Ez azt jelenti, hogy kis összegű, kisvállalkozások és helyi szolgáltatások részére nyújtott támogatás esetén is szükség lehet az intézkedések értékelésére állami támogatási szempontból, illetve az uniós állami támogatási szabályok betartására.

A bemutatott esetjog viszont arra enged következtetni, hogy a kedvezményezettek előre meghatározott csoportjával vagy egyetlen kedvezményezettel rendelkező intézkedések bizonyos feltételek teljesítése esetén elkerülhetik az állami támogatásnak való minősítést, mivel nem gyakorolnak számottevő hatást a tagállamok közötti kereskedelemre. Az uniós állami támogatási jog alapján az adott tagállamon belüli kereskedelmi hatások nem relevánsak.

A bizottsági döntések szóhasználata kismértékű eltérést mutat a joggyakorlat korábbi elvárásaitól, szóhasználatától mivel a joggyakorlat alapján a hatás lehetősége elegendő, ennek Bizottság általi bemutatása viszont nem lehet túlzottan elvont, általános.¹⁵ A Bizottság szóhasználata ezekben a döntésekben pedig annak bemutatására irányult, hogy az intézkedésnek nincs a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatása, vagy az gyakorlatilag elenyésző, „marginális”.

A fenti döntések közvetett módon rámutatnak arra is, hogy a tágabb kedvezményezetti kört magába foglaló támogatási programok szükségszerűen potenciális hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, illetve ezekben az esetekben a kereskedelem érintettségének kizárása elvi alapon nem igazán lehetséges. Mivel a Bizottságnak a tagállami bejelentés esetén még a támogatási program hatályba lépése előtt kell vizsgálnia a kereskedelemre gyakorolt lehetséges hatásokat, a döntésében nem hagyatkozhat utólagos vizsgálatok eredményére. A Bizottság tehát nem feltételezheti, hogy a támogatási program előzetesen nem ismert kedvezményezettjeinek finanszírozása nem, vagy csak marginálisan érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Érezve érvelésének „gyengességét”, a Bizottság még ezekben az esetekben is végzett

¹³ Az SA.45220 (2016/FC) Kommunala Izola ügy.

¹⁴ A T-728/17. sz. Marinvest d.o.o. és Porting d.o.o. kontra Bizottság ügyben hozott ítélet.

¹⁵ T-254/00. sz. Hotel Cipriani és mások kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 229. pontja.

összeegyeztethetőségi ellenőrzést (kivéve a Kiel Wirtschaftsbüro ügyet, ahol a közvetett előnyökkel nem foglalkoztak), hogy a határozatok jobban védhetők legyenek az európai bíróságokon, ha a panaszos vagy egy másik vállalkozás megtámadná azokat.

Az egyedi intézkedések esetén, amikor a kedvezményezett identitása a vizsgálat időpontjában ismert, a magyarországi támogatásnyújtó az alábbi kritériumlistát használhatja annak eldöntésére, hogy a tervezett intézkedés milyen hatással lehet hazánk és az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelemre:

- A tervezett intézkedés árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozik (a „kereskedelemre gyakorolt hatás hiánya” esetjog a szolgáltatásokra összpontosít)?
- Vannak-e jogszabályi akadályok a más tagállamokból érkező szolgáltatást nyújtók kizárására?
- Mennyire kicsi a földrajzi terület, ahol a szolgáltatást nyújtják vagy a gazdasági tevékenységet végzik?
- Vajon a felhasználók, a vevők rezidensek-e, jellemző-e vagy gyakori, hogy külföldiek veszik igénybe az adott szolgáltatást?
- A kedvezményezett mérete és a támogatás összege, bár ez önmagában nem releváns, csak másodlagos érvként használható fel.
- A régióban és az ágazatban már jelenlévő uniós befektetők, illetve a befektetési hajlandóság hiánya részükről.
- Hasonló szolgáltatók jelenléte a földrajzi közelségben a helyi ügyfelek kiszolgálása érdekében.
- A helyi ügyfelek igényeihez képest többletkapacitás létrehozása.

A bizottsági határozatok azt sugallják, hogy azok az intézkedések kerülhetnek ki az uniós állami támogatási szabályok hatálya alól, amelyek esetében alátámasztható, hogy a támogatott tevékenységnek pusztán helyi hatása van, azaz marginális mértékben (~1%) érintettek külföldiek, és a befektetések oldaláról sincs hatás, illetve nem is várható külföldi befektetők megjelenése az adott piacon, akiknek a tevékenységét a támogatott cég jelenléte megnehezíthetné.

Természetesen a bizottsági döntések kritizálhatók abból a szempontból, hogy a Bizottság az adott ágazatban aktív, potenciális befektetőkre gyakorolt hatások terén a múltbeli külföldi befektetések hiánya alapján szinte automatikusan arra a következtetésre jut, hogy a tagállam beavatkozása nem szorít ki befektetőket, így ezeknek nincs hatása a tagállamok közötti kereskedelemre.

A fentiek alapján az is megállapítható, hogy az állami támogatási vizsgálat tagállamok közötti kereskedelem érintettségére vonatkozó része elsődlegesen a kedvezményezettre és az érintett ágazat egy szegmensére (pl. a mikrovállalkozásoknak történő szociális tanácsadás a vállalkozásoknak történő tanácsadás helyett), nem pedig a támogatást nyújtó szervre koncentrál. Az a tény, hogy a támogatást nyújtó nem országos hatáskörű szerv, például helyi önkormányzat, nem

---

jelenti automatikusan a kereskedelemre gyakorolt hatás elmaradását, a vizsgálatnak ennél sokkal részletesebb érveken kell alapulnia.

Összegzésképpen elmondható, hogy a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének hiányára vonatkozó érveléssel kapcsolatos bizottsági gyakorlat és bírósági esetjog nem annyira részletes, hogy egyértelmű útmutatást adjon e feltétel alkalmazhatóságáról. Mindez azt jelenti, hogy a támogatást nyújtóknak még egy ideig érdemes önmérsékletet tanúsítaniuk, illetve elkerülniük a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének hiányára vonatkozó hivatkozást.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE